

Ceci n'est pas de l'art.

Pozdravna poruka

U okviru predmeta Istorija moderne i savremene umetnosti studenti Grafičkog dizajna, Dizajna interaktivnih medija i Modnog dizajna stiču znanja o pravcima i idejnim konceptima moderne vizuelne kulture i dizajna. Zadatak studenata je da samostalno pišu seminarske radove, ali i da primenjuju praktično znanje stečeno na stručnim predmetima, tako što dizajniraju i redizajniraju svoje seminarske radove inspirisani istorijom vizuelne kulture XX veka.

Elektronski časopis Istorije umetnosti moderne i savremene umetnosti ima cilj da dizajniranim studentskim poster prezentacijama oživi istoriju umetnosti i vizuelnu kulturu XX veka. Tekst koji prati postere pruža osnovne podatke o umetniku ili pravcu koji su bili tema seminarskog rada.

Vaš,

met art
» HISTORY «

HISTORY

of

PHOTO GRAPHY

Istorija fotografije

Filip Andrejević
Dizajn interaktivnih medija

Nastanak fotografije predstavlja veoma velik korak u istoriji umetnosti jer dozvoljava čoveku da po prvi put zabeleži stvaran svet tačno onakav kakav jeste. Upravo to je i sama uloga fotografije, da zabeleži neki momenat. Da bi smo otkrili kako je fotografija stigla gde je danas, moramo početi od samog početka čoveka. Prvi oblik primitivne fotografije može se videti čak za vreme kamenog doba. Svima su nam dobro poznati pećinski crteži, ali ono što je zanimljivo je kako su ti crteži nastali. Naime, ovo je prvi put u istoriji da se pojavljuje tehnika zvana Kamera Obskura.

Dagerotip i proglašava ga slobodnim celom svetu. 1850. godine pokretni studiji na kočijama postaju popularni. Ovo je omogućilo da se fotografije razvijaju na lokaciji. Ekspozicije su i dalje bile oko 3 minuta i zbog toga su se pravile velike metalne proteze koje bi se zakačile na vrat i ledja subjekta kako bi ostao miran. Ovo je također razlog zašto se ljudi nisu smešili na ranim fotografijama. Skoro četrdeset godina kasnije Džordž Istmen, osnivač Kodaka, pronalazi filmsku traku i prvu prenosivu kameru jednostavno nazvanu Kodak. Kodak je dolazio sa filmskom trakom od 100 ekspozicija (tj. 100 slika) i kada bi se istrošio, aparat se slao u Kodakovu fabriku da se film razvije i stavi novi. 1925. godine Oskar Barnak,

1838. - Dagerotip

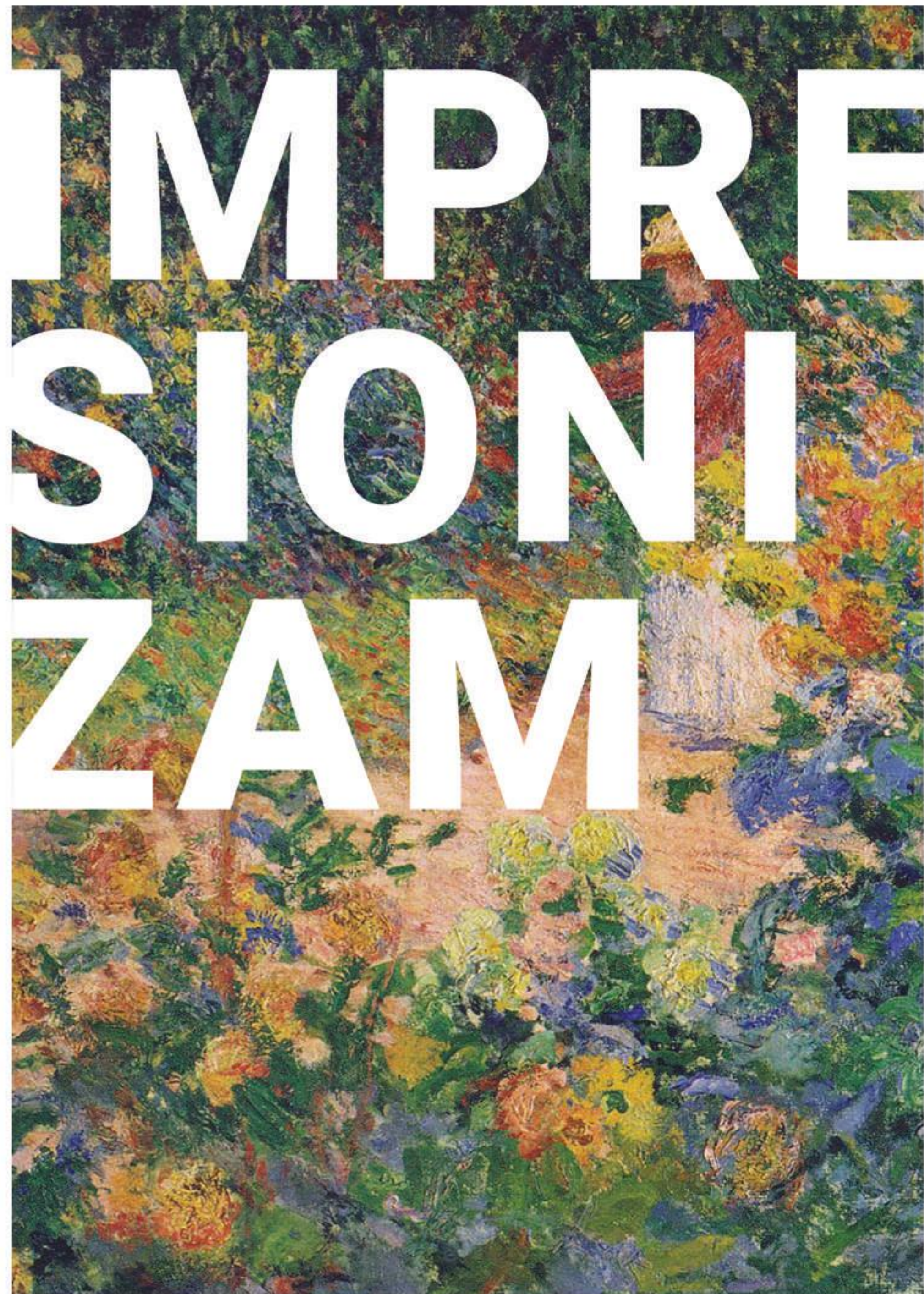
1888. - Kodak

1935. - Leica I

Na latinskom Kamera Obskura znači mračna soba i kao što nam ime kaže, sve što je potrebno je mračna soba, svetlost i mala rupa koja bi propuštala tu svetlost. Svetlost bi prolazila kroz rupu šatora i pravila projekciju stvarnog sveta na "zidu" šatora. Zatim bi pećinski ljudi precrtavali projekciju na kamene ploče i kasnije ih sa ploča crtali po zidovima pećina. Prvi zapisi o Kamera Obskuri dolaze nam od grčkog filozofa Aristotela (384 – 322 p.n.e) i arapskog naučnika Alhazena (965 – 1040 n.e). Aristotel je koristio Kamera Obskuru kako bi posmatrao pomračenje sunca, a Alhazen kako bi proučavao na koji način funkcioniše ljudsko oko. Alhazen je također prvi otkrio da svetlost putuje u pravoj liniji. Petsto godina kasnije, Leonardo Da Vinči pravi detaljan opis Kamere Obskure i koristi je kako bi usavršio svoje slikarske veštine. Do 1700. godine, Kamera Obskura postaje česta stvar i postoje dokazi da su je koristili slikari kao što su Vermeer, Kanaletto i Rembrandt. Konačno, 1826. godine, čovek po imenu Jozef Nijeps otkriva proces koji je nazvao Heliografija i tako beleži prvu pravu fotografiju u istoriji. Fotografija je pogled sa prozora njegovog doma i zbog jako duge ekspozicije (preko 8 sati) možemo videti kako sunce obasjava zgrade sa obe strane. Nedugo nakon njegove smrti, Nijepsov savremenik i partner Luj Dager otkriva prvi praktičan proces za pravljenje fotografije i naziva ga Dagerotipijom. Ovaj proces je uključivao korišćenje plemenitih metala kao što su zlato i srebro i zbog toga je bio jako skup. Prva fotografija čoveka nastaje 1838. godine i uslikao ju je sam Dager. Godinu dana kasnije, francuska kupuje

jedan od inženjera u Lajki, pravi prvi 35mm fotoaparatus. Zbog zdravstvenih problema Barnak je težio ka tome da napravi aparat koji će biti lagan, ali koji će istovremeno praviti i oštrije slike nego prethodnici. Zbog toga je odlučio da poveća format standardne filmske trake (18x24mm) na 24x36mm. Rezultat toga je sada legendarni Leica I fotoaparatus. 1949. godine stiže i prvi SLR fotoaparatus, Contax S. Ovaj SLR donosi veliku promenu u kadriranju fotografija. Prvi digitalni aparat nastaje 1975. godine i izumeo ga je Kodakov inženjer, Stiven Seson. Iako je Sesonov izum bio revolucionaran, Kodak nikada nije dozvolio da ovaj izum vidi svetlost dana. Razlog za to je što je u to vreme Kodak bio vodeća kompanija u svetu fotografije i Istmen nije hteo da ovim izumom ugrozi prodaju veoma uspešnih analognih fotoaparatusa. Ova odluka se očigledno ispostavila kao pogrešna i Kodak u 2012. godini bankrotira. Od tada pa do danas nije se mnogo promenilo. Fotoaparatusi su postali manji, broj megapiksela se povećao, ali sistem DSLR-a je ostao manje više nepromenjen. Možda najveći pomak u svetu fotografije od izuma DSLR-a je uvođenje kamere u mobilni telefon. Ovo donosi još jednu važnu promenu u svetu fotografije jer omogućava prosečnom čoveku da počne da fotografiše. Prošla su vremena kad je za dobru fotografiju bilo potrebno veliko tehničko znanje, dosta vremena i puno skupe opreme. Danas svako ima mali fotoaparatus u džepu koji nosi svuda sa sobom. Sve što je preostalo je da se uhvati momenat.

Impresionizam

Almasa Ejupi
Grafički dizajn

Impresionizam je umetnički pravac koji je nastao u francuskom slikarstvu između 1860. i 1870. godine kao reakcija na izradu slika u slikarskim ateljeima čiji je cilj bio slikanje u prirodi i hvatanje i beleženje trenutka u slikarstvu i na realizam, sa kojim ima mnogo zajedničkih tačaka, a njegovu pojavu najavljuju Englezi Džon Konstabl i Vilijam Turner, ujedno sa francuskim slikarom Gistav Kurbeom. Najznačajniji predstavnici, a ujedno i osnivači impresionizma, su francuski slikari: Klod Mone, Eduar Mane, Kamij Pisaro, Alfred Sisle, Edgar Dega i Ogist Renoar. Nemački impresionizam predstavljaju Lovis Korint (Lovis Corinth), Maks Liberman (Max Liebermann), Leser Uri (Lesser Ury), Maks Zlefogt (Max Slevogt) i drugi.

Impresionizam je bio izazvan nekolicinom činilaca. Umetnost renesanse je iscrpela ono što je mogla dati i iz toga se koncepta nije moglo ništa više učiniti. Drugi je elemenat pojava fotografije 1839. Luj Dager je primenjivao svoju dagerotipiju da bi se razvijalo vrlo brzo i u 20. veku već je poznata fotografija u boji. I činjenica je da je u optici definisana svetlost različitih talasnih dužina i izvršena spektralna analiza; crvena narandžasta, žuta, zelena, plava i ljubičasta - svetlost različitih talasnih dužina. Koristeći se pomoću principa poznavanja boja spektra umetnici su došli do zaključka da se bolje mogu izraziti pomoću boje nego pomoću neboja, bele i crne. Ovih 6 boja mogu se svesti na tri osnovne boje. Impresionisti su komponovali boje po principu komplementarnosti boja, sve od pojave slikara koji su to činili pomoću susedstva boja.

Impresionizam stvara nov odnos prema svetu i traga za novim načinom vizuelnog izraza. Impresionistička slika je impresija neposrednih vizuelnih utisaka. Da bi istakli svoj pristup umetnosti, impresionisti su kao najčešće motive birali pejzaže sa rekam, scene regata i izletišta, sneg, nebo prekriveno oblacima, stog sena, lokvanje na vodi, jer su u njihovom slikanju mogli da dočaravaju odbleske sunčeve svetlosti na vodi, treperavu igru senki, i uopšte, prikažu fluidne i nepostojane aspekte stvarnosti.

Impresionizam donosi novo osećanje prirode. Slikajući na otvorenom, van ateljea u "pleneru", u prirodi impresionisti su nastojali da uhvate promenljive varijacije svetlosti. Priroda izgleda kao divna, ali nestalna čarolija "kao niz providnosti". Tako su u svojim slikama prikazivali različite promene u osvetljenju od zore do zalaska sunca, kao i u različitim godišnjim dobima. Izbor motiva za impresioniste nije mnogo bitan. Lepota predela može biti čarobna u izvesnim trenucima kada ga preobrazi svetlost. Jedan isti motiv impresionisti su često slikali više puta pod raznim uticajima svetlosti. Pored svetlosti, impresionisti su istraživali i pokret, posebno Pjer Ogist Renoar i Edgar Dega. Dijapazon motiva se proširuje sa pejzaža na figure, gradski život, igranke, konjske trke, scene iz kafea, pozorišta. Pjer Ogist Renoar se ne ograničava samo na pejzaž već impresionizam primenjuje i na figuralno slikarstvo. Njegova slika Akt na suncu je išarana mrljama svetlosti. Figura i pozadina su sjedinjeni istim bojama i svetlošću, dok je pejzaž naslikan slobodnijim i oštrijim potezima četkice.

Pol Sezan

Pol
Sezan

Otac moderne
umetnosti

Aleksandar Nedović 2750
Dizajn interaktivnih medija

Revolucionarno otkriće Sezana je bilo vezano za upotrebu boje kao sredstva modulacije forme. Za Sezana boja je forma. Sa ovakvim konceptom slikarstva Sezan je snažno uticao na pojavu kubizma pa sa pravom nosi naziv "oca moderne umetnosti". Sezanevi portreti nisu studije karaktera već studije forme. Bez obzira da slika lice, jabuku ili planinu, osnovni problem koji ga interesuje jeste modulacije forme bojom.

Jedno od najmonumentalnijih Sezanovih dela je "Žena sa kafeterijom". Psihološka analiza portretisanog lika nije ono što zanima Sezana. On od svojih modela zahteva samo apsolutnu nepomičnost, onu kojom se odlikuje mrtva priroda.

Ono čime se Sezan bavi je čista likovnost, odnos linije boje i forme kao osnovnih elemenata likovnog jezika. Mrtvu prirodu Sezan nije smatrao manje značajnim slikarskim žanrom u odnosu na portret i pejzaž. Ona je u njegovom slikarstvu tretirana na isti način i sa istom monumentalnošću koju su imali i njegove figurativne kompozicije.

Prirodu nije predstavljao verno već kroz igru svetlosti i senke dajući mnogo pažnje na strukturu slike. Pejzaže je pojednostavljao na geometrijske oblike i upotrebljavao je neočekivane senke, i njegovi likovi su bez pokreta i bez izraza i mimike.

Godine 1882. njegovi radovi su prihvaćeni od zvaničnog salona u Parizu. Zahvaljujući kolekcionaru Viktoru Šoketu, Sezan je izlagao na Svetskoj izložbi u Parizu 1889. i u Briselu 1890. sa belgijskom grupom Dvadeset (ova grupa jeformirana 1884. godine, a cilj je bio da se pozovu strani avangardni umetnici da izlažu u Belgiji).

Godine 1895. uz pomoć Ambroze Volarda organizuje svoju prvu samostalnu izložbu. Iako ni ova izložba nije uspela približiti Sezana rad široj publici, ona je svakako uticala na intenzivnije pojavljivanje Sezanovih dela u javnosti.

Početak 20. veka Sezanova slava postala je internacionalna. U ovo doba je živeo sam u ateljeu jer je izolaciju smatrao za uslov svog rada. Izlagao je sa velikim uspehom u salonu nezavisnih i Jesenjem salonu. Tek od 1900. godine javnosti i kritika počinju shvatati veličinu i značaj njegovih dela.

Pointilizam

Janko Lazarević
Dizajn interaktivnih medija

Pointilizam – kao što naziv implicira, je umetnost slaganja čistih površina boje, najčešće veličine tačke ili manjeg poteza kičice, bez mešanja pigmenta na paleti ili na platnu. Ova tehnika se zasniva na poznatom fenomenu vizuelnog mešanja boja u oku posmatrača sa određene daljine. Kako bi se postigao ovaj efekat, potrebno je veliko znanje ne samo teorije boja, već i optike i matematike u neku ruku.

Među najznačajnijim ličnostima ovog perioda izdvaja se Žorž Sera, umetnik ali i temeljan istraživač, koji je na radu svojih savremenika iz različitih sfera nauke i života došao do standarda optičke umetnosti. Uistinu, to već zvuči samo po sebi kao pleonazam, ali je zaista potrebno istaći optički kvalitet ovog pristupa slikarstvu. Najčešće se radilo uljem na platnu ali to nije bilo strogo pravilo.

Nedeljno popodne na ostrvu La grande Jatte

Žorž Sera

Le Chatut

Žorž Sera

Jutro

Maksimilijan Lučić

Žorž Sera, najzaslužniji za utvrđivanje pravila nanošenja boje, i jedan od najtuicajnijih umetnika na generalno sve principe slikarstva, bio je krajnje čudan sklop ličnosti. S jedne strane veoma delikatnog i intuitivnog senzibiliteta, ali sa druge nakolonjen logici čak i u apstrakciji i matematičkoj preciznosti u razmišljanju i radu.

Na njega su uticali drugi umetnici, kako savremenici tako i prethodnici. Ali najviše je učio iz rada naučnika, npr. hemičara i fizičara, o optičkom mešanju boje kao i pravilima slaganja čistih boja, što i jeste suština tehnike pointilizma.

Što se tiče privatnog života, Žorž Sera je bio sklon kontroverznim, ako ne i šokantnim odlukama. Njegov model i žena, Madlena Knobloch, bila je dosta mlađa od njega. Sa njom je imao dvoje dece, a svoje roditelje je upoznao sa svojom porodicom svega dva dana pred svoju smrt.

Poznato je i da je zbog sličnih shvatanja umetnosti, iz čega se i rodio ovaj pravac, bio dobar prijatelj sa drugim najbitnijim predstavnikom pointilizma, Polom Sinjakom.

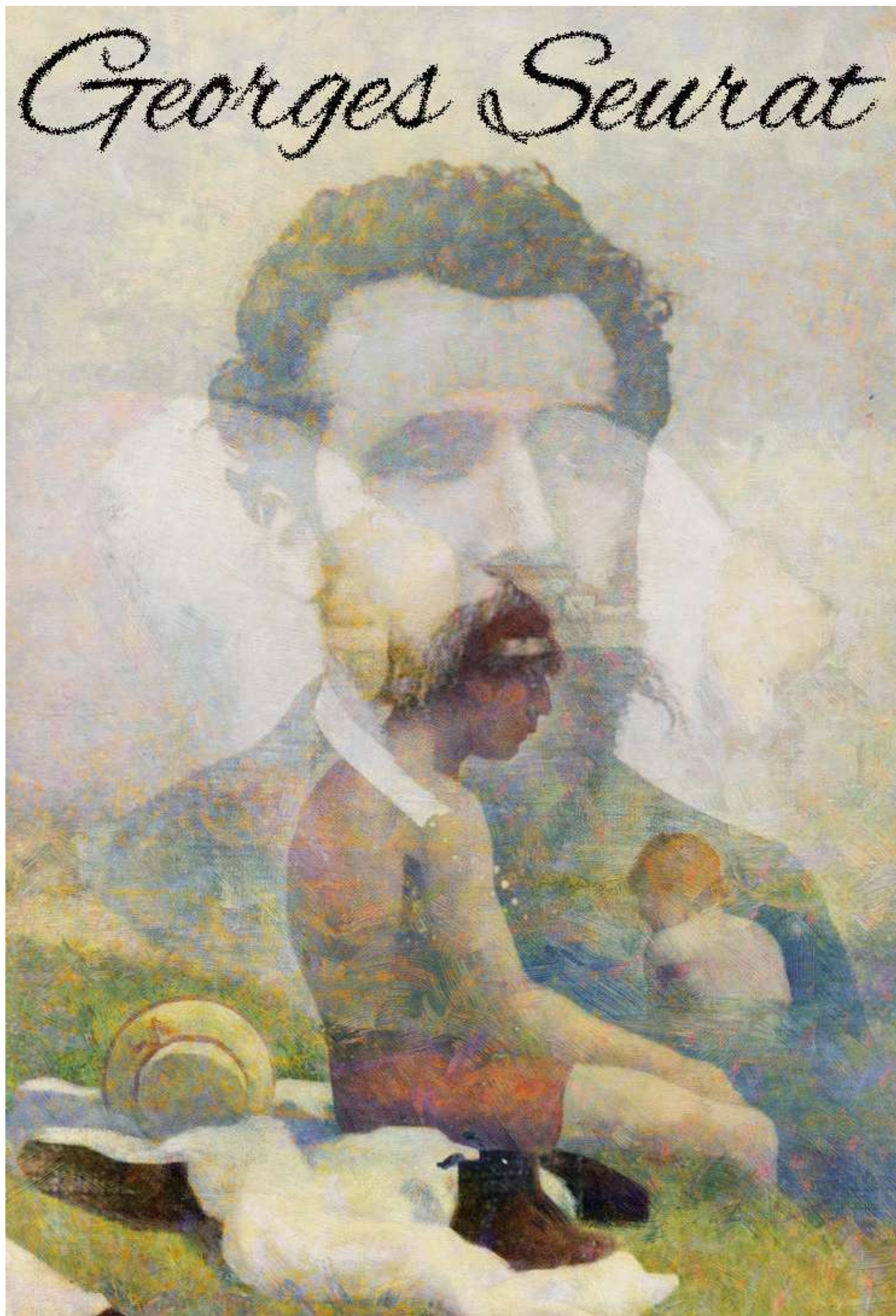
Pol Sinjak, savremenik Seraa, bio je umetnik autodidakt. Drugim rečima, nije imao formalno umetničko obrazovanje, već je na svoju ruku, tj. Svojom inicijativom, prikupljao informacije i zalazio u veštinu koja će ga uvesti u redove najpoznatijih umetnika sveta.

Svoju karijeru je započeo edukacijom u oblasti arhitekture, a tek kasnije, posle prisustvovanja izložbe Kloda Monea, je odlučio da svoju pažnju preusmeri na slikarstvo. Imao je čak i priliku da upozna Monea, ali ključni trenutak dolazi prilikom upoznavanja Žorža Seraa, kada oni postaju prijatelji, a Sinjak postaje naslednik tj. nosioc pravca divizionizam/pointilizam.

Posle sticanja ogromnog iskustva i teoretskog znanja, Sinjak se čak oprobao i u pisanju teoretskih knjiga vezanih uglavnom za tehniku pointilizma. U tom smislu, njegov uticaj doseže daleko dalje nego samo implicitnim putem preko njegovih radova. Često je veoma teško uvideti dalekosežne posledice nečega što se u prvi mah ne čini u tolikoj meri značajno ili revolucionarno. Ipak, imamo konkretne celine u okviru umeća slikara, a i umetnika generalno. Pre svega, pričamo o teoriji boja, što je jedna od najključnijih stavki u arsenalu znanja bilo koga ko se barem na neki način bavi vizuelnim medijima. Teorija boja, nalik ekseperimentima Serainih savremenika, govori o odnosima boja nanetih na platno, i kako one međusobno utiču na vibrantnost, zasićenost, i praktično sve karakteristike koje čine boju.

Univerzitet Metropolitan,
2017

Žorž Sera

Dorđe Jevtić
Grafički Dizajn

„Kupači kod Asniera”, 1884

„Mlada žena se puderše”, 1890

„Nedeljno popodne na ostrvu Grand Žat”, 1886

U ovom seminarskom radu baviću se umetnikom post-impresionizma i pointilizma, Žorž Serom. Fokusiraću se na njegov život i kako je uspeo da postigne sva dostignuća u svom kratkom životu. Pored toga pišaću o teoriji boje kojom se bavio, njegovim uticajima da krene da se bavi slikarstvom, kao i uticajem koji je on ostavio na druge umetnike; takođe ću se baviti nekim od njegovih najznačajnijih dela koje je radio.

Žorž Sera je bio jedan od vodećih umetnika neo-impresionizma, i bio je tvorac samog pravca kao i tehnike koja se nazivala pointilizam. Pointilizam je tehnika koja se zasnivala na tačkanju bojama po platnu, i ne povlačenju nikakvih linija. Žorž je smatrao da je mnogo bolje da ljudsko oko samo koncipira i sklapa boje dok gleda sliku nego da su te boje već na platnu same pomešane.

Rodio se u Parizu 2. decembra 1859. godine u imućnoj porodici, otac mu je bio pravni službenik i nekoliko puta su se selili. Sera je bio zainteresovan za slikarstvo od malena, i smatra se da ga je njegov stric, veliki ljubitelj slikarstva, koji je i sam slikao u slobodno vreme. Godine 1878. upisuje Akademiju lepih umetnosti u Parizu, gde je izabrao smer za vajarstvo. Sve vreme studiranja provodio je u bibliotekama i čitaonicama proučavajući druge umetnike, načine na koje su slikali određene slike, zašto su i kada koristili određene boje. Jednog od umetnika koje je najviše proučavao je Ežen Delakro. Posle godinu dana studiranja vajarstva rešio je da ode u vojsku i po povratku iz iste nije planirao da nastavi studiranje nego je otvorio studio sa svojim dobrim prijateljom Aman-Žanom. Dve godine on se u studiju bavio proučavanjem monohromatskog slikanja jer je bio fasciniran bojama i sve je voleo naučno da istraži čime se bavio. Prva slika koju je javno izložio jeste slika ugljenom, portret svog prijatelja Aman-Žana 1883. godine. Celu 1883. godinu proveo je radeći svoju prvu veliku sliku, „Kupači kod Asniera”, sliku koja je predstavljala radničku klasu koja se kupuje u predgrađu u reci Seni. On se za tu sliku, kao i sve ostale velike slike koje je radio pripremao dosta, radio je puno uljanih crteža, skica, desetine čak, dok sam nije smatrao da je spreman da pređe na veliko platno. Slika je bila odbačena od strane „Pariskog Salon” i bila

je postavljena na izložbi „nezavisnih umetnika“, sa kojima Sera nije bio zadovoljan pa je osnovao sam svoje društvo sa kojima je kasnije razvio i stvorio pravac pointilizam.

Na leto 1884. godine krenuo je da radi svoju najveću sliku, „Nedeljno popodne na ostrvu Le Grand Žat” za koju mu je trebalo 2 godine da je završi. Sama slika prikazuje ljude iz svih klasa kako se odmaraju i rade razne aktivnosti. To je bila i njegova prva slika korišćenjem tehnike pointilizma i bila je ogromna, 3 metra širine. Mnogo vremena je proveo u parku smišljajući raspored ljudi na njoj, radeći razne skice i dok nije bio spreman da pređe u studio imao je preko 60 raznih skica rada. Slika se trenutno nalazi u Čikagu, a manja verzija slike koju je radio se nalazi u Metropolitanu muzeju u Njujorku.

Imao je tajnu vezu sa njegovim modelom za slikanje Madelin Knoblok, jedna od poznatih slika koju je imao sa njom na njom jeste „Mlada žena se puderše”. Godine 1889. su počeli da žive zajedno i 1890. je dobio dete sa njom, Pjer-Žorža. Leto 1890. je proveo na obali severne Francuske gde je slikao 4 platna i 8 uljanih slika, od kojih je poznata „Petit Fort Philippe”. Žorž Sera se razboleo 26. marta 1891. godine i samo 3 dana kasnije, 29. marta preminuo od nepoznate bolesti. Samo dve nedelje kasnije od iste bolesti je preminuo i njegov sin Pjer-Žorž. U vreme njegove smrti Madelin je bila trudna sa drugim detetom, koje na žalost nije preživelo porođaj i Sera nije imao svoje potomstvo. Sera je smatrao da prema boji u slikarstvu treba da se ophodi naučno. Verovao je da slikar preko boje može da stvara harmoniju u slici kao i emocije, kao što se to radi u muzici. Smatrao je da je znanje percepcije veoma bitno u stvaranju umetničkog jezika, jezika koji je nazvao hromoluminarizam. On je to i koristio u svojim radovima koristeći jake boje i bojne šeme.

Sera je ostavio jak uticaj na umetnike kubizma, tačnije na period kubizma od 1911. godine. Umetnike kubizma je privukla ravna i linearna forma koju je Sera koristio u svojim delima. Sva njegova proučavanja boja i kontrasta su indirektno uticala na razvitak celog pravca kubizma.

Istorija stripa

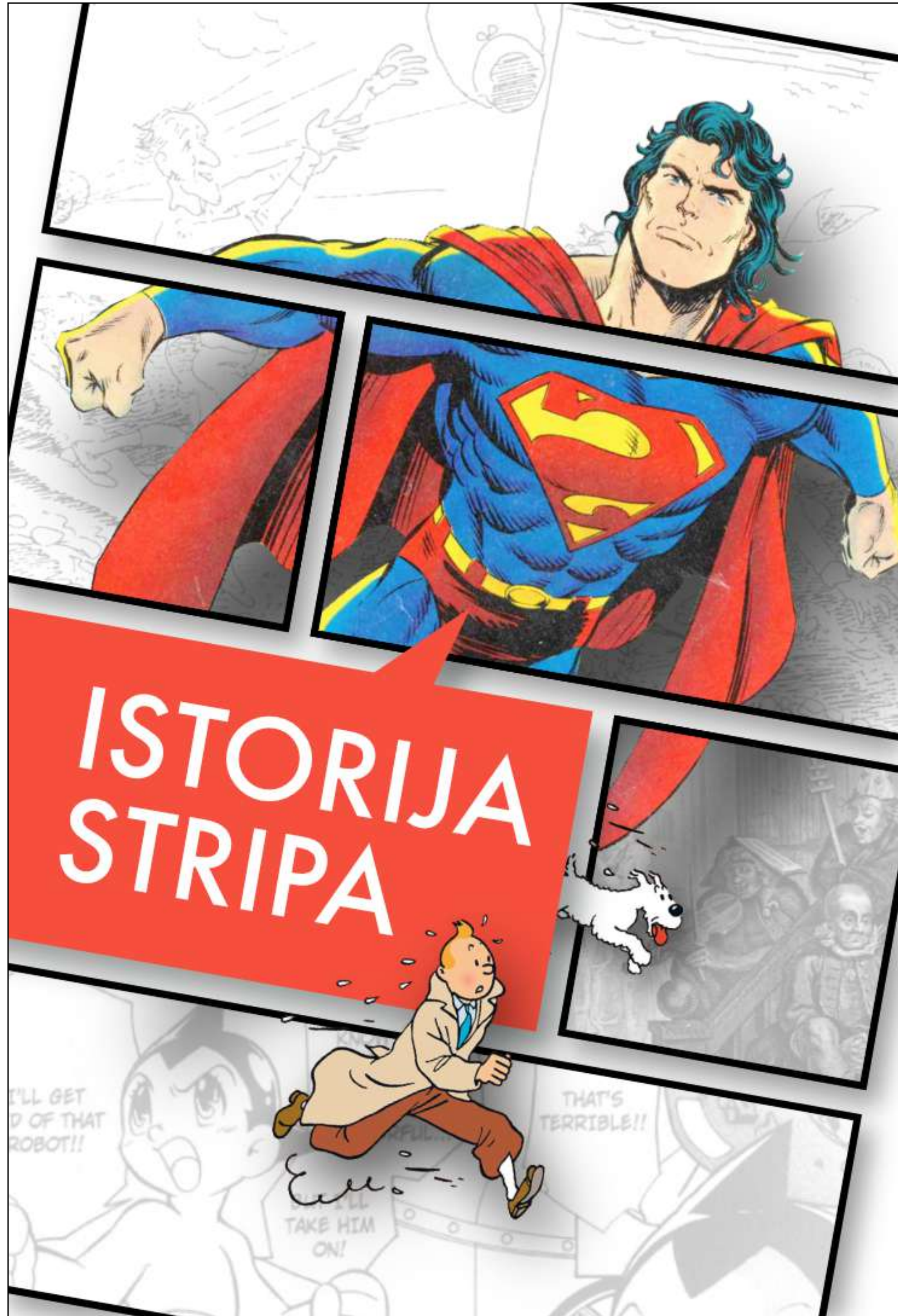
Miloš Prokić
Grafički dizajn

Strip je jedan jako specifičan medij i postoji mnogo različitih definicija koje ga opisuju. Većina njih se, međutim, slaže u jednom: strip je vrsta naracije koja je prikazana kroz slike, odnosno kadrove. Strip je veoma prisutan u savremenom dobu, naročito u popularnoj kulturi, tako da se većina ljudi danas susrela sa bar jednim strip junakom tokom svog života.

Kao zaseban medij strip zvanično postoji od 19. veka, ali možemo navesti mnogo umetničkih dela u istoriji umetnosti koji su se zasnivala na naraciji kroz slike, i za njih možemo reći da su prapočetci stripa.

Jedan od značajnijih umetnika koje možemo navesti je Vilijam Hogart i njegove serije grafika. Iako važna u istoriji umetnosti, nijedno od ovih dela nije zvanično bilo strip, jer strip kao medij još uvek nije bio odvojen od slikarstva. Umetnik koji se smatra osnivačem stripa je Švajcarski grafičar iz 19. Veka, **Rudolf Topfer**.

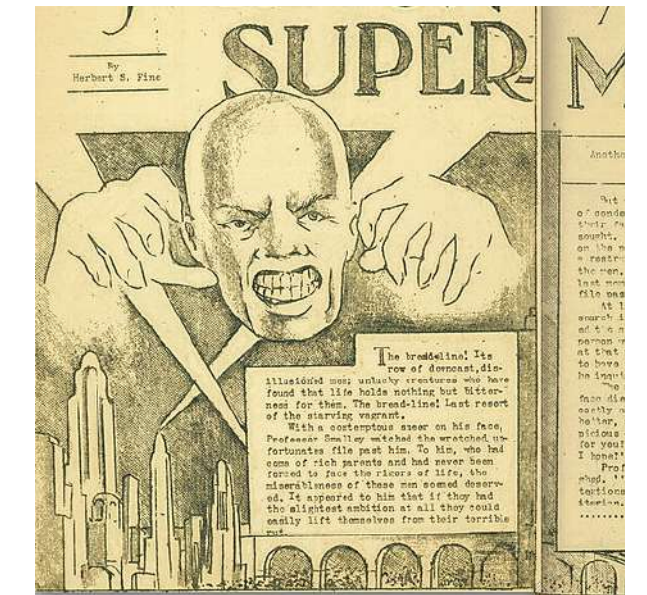
Sredinom tridesetih godina 19. veka, na nagovor prijatelja, objavio je sedam svojih grafika u lokalnim dnevnim novinama, koje su doživele veliku popularnost. 1837. je objavio priču pod nazivom 'Avanture mister Bojsa' koja se smatra prvom strip-sveska ikad.

Vilijam Hogart, „Razvoj bogatog bludnika”

Rudolf Topfer, autolitografija

Prvo izdanje Supermena

Nakon Topfera se pojavljuje niz drugih strip autora i svoju prvu veliku ekspanziju strip doživljava u 20. veku. Tada počinju da se stvaraju posebne stripske scene od kojih nastaju veliki strip centri: američki, francusko-belgijski i japanski

Američki stripovi kreću da se razvijaju krajem 19. veka, sa pojavom masovnih medija i žute štampe, gde su oni služili kao sredstvo za privlačenje velikog broja čitalaca. To je bila prva revolucija američkog stripa.

Druga revolucija je započela 1938. godine, kada se pojavljuje Supermen, nakon kojeg nastaju mnogi drugi super-heroji koji kasnije postaju najkarakterističniji element američkog stripa. Tada počinje i zlatno doba američkog stripa. Ono traje do 1950. godine, kada na kratko prestaje interesovanje za superheroje.

Nakon 6 godina, potražnja za superherojima se vraća, i tada otpočinje srebrno doba, koje traje do 1970. Junak za kojeg se smatra da je pokrenuo ovo doba je Fleš

Bronzano doba američkog stripa se nadovezuje na srebrno i traje do 1985. godine.

Nakon ovog perioda nastupa Moderna era ili Mračna era, koja traje do dan-danas

Stripovi u francuskoj se prvi put pojavljuju posle prvog Svetskog rata, odnosno dvadesetih godina 20. veka, i jedan od najpopularnijih stripova tog perioda je 'Avanture Tintina' iz 1929. godine. Generalno, francuski strip možemo podeliti na tri kategorije: realističan, komično-dinamičan i šematski.

Realistični stil teži potpunom realizmu u prikazivanju svih detalja i njihovi autori izbegavaju da koriste bilo kakve stilizovane elemente.

Komično-dinamični stil se odlikuje određenom vrstom ekspresivnosti u prikazivanju likova, odnosno likovi su karikaturni.

Šematski stil teži čistoći, odnosno svi oblici se svode na geometrijske forme, postoji potpuno odsustvo senki, proporcije likova su realistične i postoji određena 'sposnost' u njegovim scenama, odnosno linije na crtežima su potpuno ujednačene debljine.

Japanski stil je najmlađi, a njegov razvoj je otpočeo tokom Drugog Svetskog rata, kada su američki vojnici sa sobom doneli brojne stripove sa najpopularnijim strip junacima, kao što je bio Miki Maus. Inspirisan njima, Osamu Tezuka je osmislio strip-junaka po kojem je prvi japanski strip(mangu), Astro Boy iz 1952. godine.

Vasilij Vasiljevič Kandinski

Mina Bajić
Grafički dizajn

Rođen je u Moskvi, 16. Decembra 1866. Dodine. Poznato je da je poticao iz veoma imućne trgovačke porodice. Moglo se primetiti da je izuzetno inteligentan, iz toga što je savladao veštine sviranja violine sa samo 9 godina, i to je činio kao pravi virtuoz. Nakon razvoda njegovih roditelja, starateljstvo je preuzela njegova tetka, u Odesu, gradu i navažnijoj luci Ukrajine. U istom gradu završio je gimnaziju i pohađao časove raznih grana umetnosti : muzike, crtanja i slikanja. Školovanje nastavlja u Moskvi,

nazvali „Plavi jahač“. Obrazloženje naziva bilo je u tome da su obojica voleli plavu boju, a Franc Mark konje, dok je Kandinski voleo konjanike, stoga se ime nametnulo samo. Osnovna zamisao ove grupe bila je da ona bude oslobođena programa i pravila, kako bi svako ponaosob mogao dalje da usavršava svoj stil. Njihovim delima nastojali su da prikažu da je ono što okružuje čoveka i ono što je u njemu samom, ono duhovno, nerazdvojivo. Inspiraciju nisu nalazili u kritičkoj stvarnosti, već u vezi intelektualnog i

Gill Sans MTLandscape With Two Poplars, 1912

Squares with Concentric Circles, 1913

Composition 6, 1913

na studijama prava i ekonomije na Moskovskom univerzitetu. Na istom fakultetu počeo je da predaje, međutim, slikanje je uvek bilo prisutno, u vidu hobija. U međuvremenu, oženio se devojkom po imenu Ana. Kada je 1886. godine odlučio je da ode u obilazak Rusije, nakon posete jednoj izložbi, na kojoj su bila izložena dela Kloda Mone-a, on biva izuzetno inspirisan njegovim radom, toliko da je odlučio da napusti svoj dotadašnji posao predavača na fakultetu i posveti se potpuno umetnosti, slikanju.

Ovo se nije dopalo njegovoj suprzi, zbog čega ga je ubrzo napustila. Nakon ovoga, seli se u Minhen da započne karijeru kao umetnik. Upisuje se na fakultet umetnosti, međutim, ne zadržava se tamo zadugo, jer mu se nije dopao način predavanja i prenošenja znanja. Ubrzo se upisuje na Akademiju Primenjenih umetnosti u Minhenu, gde ostaje nekoliko godina.

Na studijama upoznaje devojkicu po imenu Gabrielle Mutter, sa kojom nekoliko godina putuje po Evropi, da bi 1903. godine završili u Murnau, na jugu Nemačke, gde započinje eksperimentiranje sa bojama.

On je bio veoma konzervativna ličnost. Uvek bi nosio odela, najčešće ona bele boje, čak i kada se nalazio u svom studiju/ateljeu za vreme rada.

Između 1909. i 1910. upoznaje grupu umetnika, sa kojom osniva „Novo umetničko udruženje“, međutim, u to vreme počinje da slika svoje apstraktne slike, zbog čega napušta ovu grupu i osniva novu 1911., zajedno sa čuvenim Franc Mark-om. Pored njih dvojice, grupu su činili i Gabrijele Minter, Aleksej Javlenski, Alfred Kubin, August Make i Paul Kle. grupu

spiritualnog. Težili su ka apstrakciji, ka otkrivanju novih sredstava izražavanja i isticanju samostalnosti boja. 1912. godine, Kandinski objavljuje knjigu pod nazivom „O duhovnom u umetnosti“.

Međutim, pri izbijanju Prvog svetkog rada, grupa je morala biti raspuštena. Mnogi članovi su se zaposlili kao predavači na Bauhausu, na čelu sa Vasilijem Kandinskim.

Bauhaus je bila eksperimentalna škola, u kojoj je primenjen novi sistem obrazovanja. Njen osnivač Walter Gropius, propovedao je ideju o sintezi grana umetnosti, kao što su- slikarstvo, arhitektura i skulptura. U manifestu 1919. godine, izjavio je da ne treba da bude razlike između umetnika i zanatlija, da treba raditi na podsticanju međusobne saradnje, jer jedni bez drugih ne mogu. S obzirom na šira shvatanja Kandinskog kao umetnika, on je rado prihvatio poziv da radi kao predavač u ovoj školi. 1922. godine uputio se ka Bauhaus radionici za slikarstvo. Za organizaciju celokupnog projekta, Gropius je okupio su najmodernije i najoriginalnije umetnike. Pre dolaska Kandinskog, tamo su već bili zaposleni neki od njegovih prijatelja kao što su -Paul Klee, L. Feininger, kao i O. Schlemmer, G. Marcks, L. Schreyer i G. Mucche. Obuka se bazirala na paralelno vođenim predavanjima iz oblasti umetnosti i proizvodnje u radionicama. Svi studenti su isprva upoznati sa teorijom koja je činila opšti, uvodni kurs, učeci o osnovama u umetnosti, zatim su upoznati detaljnije sa materijalima, metodama i alatima.

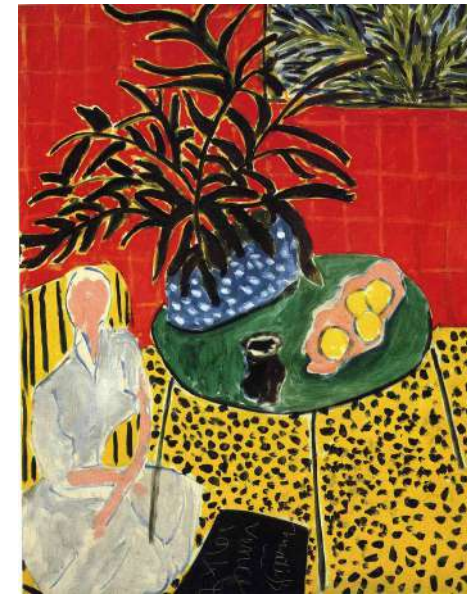
FOVIZAM

Anri Matis

Fovizam: Anri Matis

Marijana Gluhović
Grafički dizajn

Enterijer i crne paprati
1948.

Radost življenja
1905.-1906.

Ikar
1947.

Fovizam, kao prvi pravi avangardni umetnički pokret dvadesetog veka, nastaje kao posledica spontane konvergencije tri grupe umetnika sličnih pogleda, sa Anrijem Matisom na čelu svega. Pokret nije bio dugog veka (od 1901. do 1905) i uglavnom je predstavljao tranzicioni period za većinu njenih predstavnika. U prvi od pomenutih grupa umetnika umbrajamo slikare iz ateljea Gustava Moroa - Anri Matis, Alber Marke, Šarl Kamoan i Anri Mangel, u drugu grupu umetnike iz Šatua - Moris Vlamenk i Andre Deren, a treću grupu iz Avra - Oton Friez, Raul Difi i Žorž Brak. Reč Fauves je francuskog porekla i prevodi se kao 'divlje zveri', a prisvajanje ove reči kao svoj zvanični naziv je posledica ironične dosetke jednog francuskog umetničkog kritičara po imenu Luj Voksel.

Fovisti su hteli da oslobode individuu i da je vrte u vezu sa njenom neposrednom i instinktivnom prirodom. Najveću inspiraciju na putu ka ovom preporodu nalazili su u Vinsentu van Gogu, od kojeg su naučili dubinsku izražajnu moć slike i Polu Gogenu, koji im je ukazao na praoblike u umetnosti primitivnih naroda.

Osnovno htenje fovista jeste da izraze vedrinu u slici tako što će insistirati na jačini svih njenih činioaca. Prema onome što je Anri Matis ostavio u svojim beleškama:

"Ekspresija za mene nije u strasti koja se izražava na licu ili izbija u naglom pokretu - ona je u čitavom rasporedu slike; smeštaj tela, praznine oko njih, proporcije - sve igra svoju ulogu."

Boja je bila primarni način izražavanja za Foviste. Snagom i sirovošću boje trebalo je proširiti kulturne horizonte stanovništva, kao i pružiti predah od svakodnevnih pritisaka koji su gušili pojedinca. Ali sirova boja nanešena bez ikakvih manipulacija na paleti uvela je nove probleme u organizaciji slike. Da se intenzitet slike i boje ne bi kompromitovao, međusobni odnos boja morao je biti uravnotežen. To je svojevrsna konstrukcija kojom te boje mogu da se povežu i osmisle.

Dve su osnovne karakteristike **Matisa**, kao foviste deformacija crteža i čista boja - deformacija boje. Oni služe istom cilju, da predmet na slici bude preobražen i da se prikaže kao prisutan. Te slike su uproščene do krajnjih granica, sve što je suvišno odstranjeno je sa njih. Na svojim slikama tražio je opšti karakter bića, karakter nacrtanog lica koji ne zavisi od proporcija, već od jedne unutrašnje svetlosti. Njegova dela su bila jednostavne forme, lepršava, a njihova materijalnost nije u uobičajenoj plastičnosti prikazanog, već potiče od energije slikara.

Kao i ostatku slikara u okviru fovističkog pravca, Matis se primarno oslanjao na boju u svom umetničkom izražaju. On je smatrao da boja treba u većini slučajeva da služi kao uvid u umetnikove namere. On kaže: "Na platno nabacujem tonove bez prethodnog plana. Da bih naslikao jesenji prizor podstaknut sam osećanjima koje to godišnje doba budi u meni..."

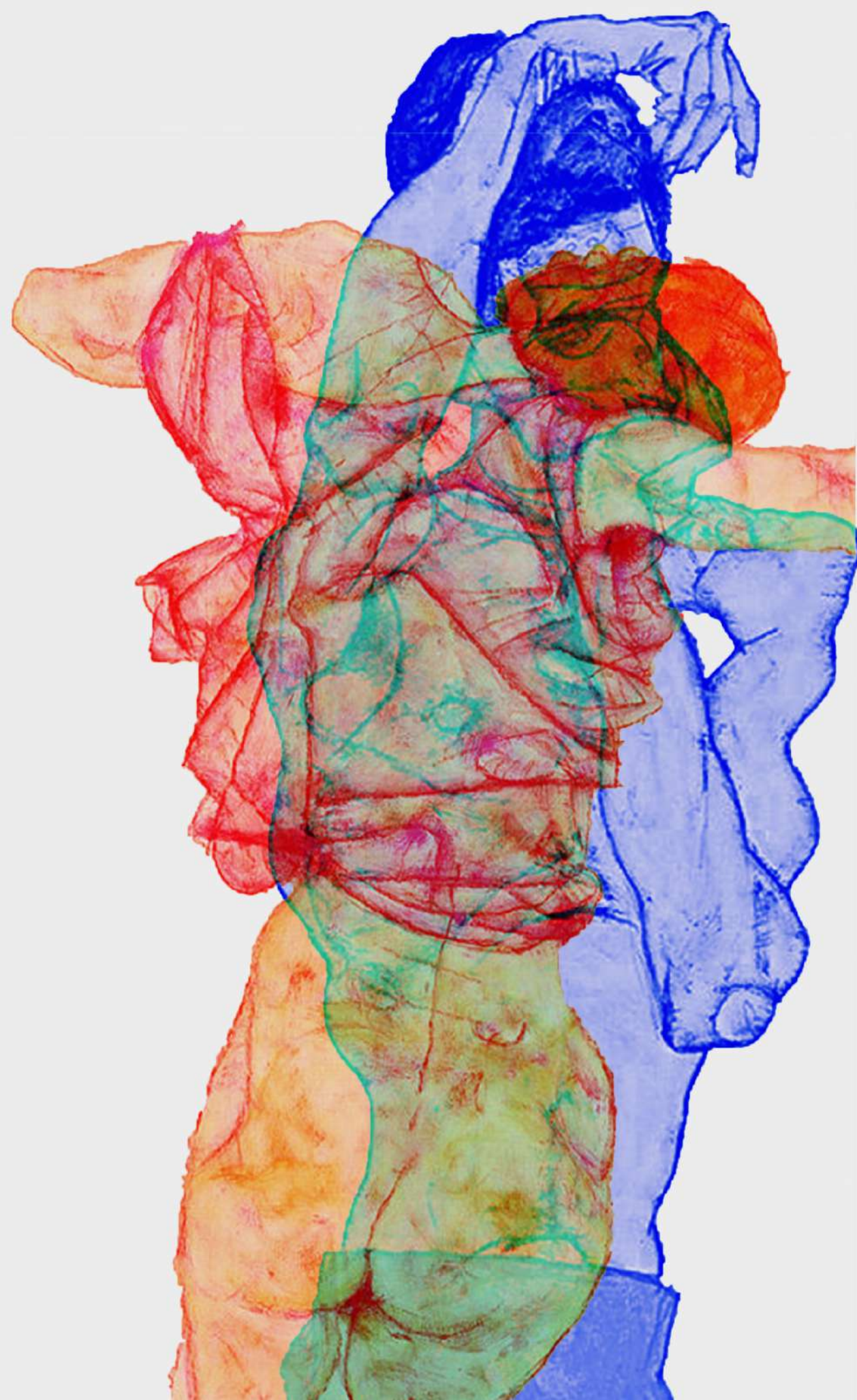
Radost življenja je slika iz 1906. godine, i ona je verovatno njegova najznačajnija slika - sažima srž fovizma najbolje od svih slika u njegovom opusu. Danas se ova slika nalazi u zadužbini Barnes, Merion u Pensilvaniji.

Za Matisa se može reći da je umetnik optimizma. Taj isti nepresušni optimizam je 1941. bio ozbiljno testiran kada je zbog komplikacija nakon teške operacije ostao vezan za invalidska kolica. međutim, Matisa njegova onesposobljenost nije uspela pokolebati u njegovoj umetničkoj misiji. Pošto nije mogao da stoji, posvetio se tehnici kolaža od ručno bojenog i sečenog papira, iz udobnosti njegovog kreveta ili njegovih kolica. Ručno bojeni i sečeni papir komponovao je u veoma živahne kompozicije, za čiju su razigranost najpre odgovorne boje i njihov međusobni kontrast, njihova dekorativnost, i ekonomičnost oblika. Na početku su ove kompozicije bile skromnih dimenzija, ali su njihove razmere vremenom rasle u koraku sa Matisovim ambicijama, kako bi na posletku dostigle veličinu murala i čitavih soba.

Egon Schiele

expressionism
secesion

figurative painter

2018.

Egon Schiele

Andela Knežević
Grafički dizajn

Inspiracija.

Šile je bio čovek koji se vodio okom i senzacijama i ubrzo je nago telo postalo primarno u prikazu autoportreta. Akt je za njega najradikalnija forma koja izražava vlastitu ličnost, ne zato što je telo u potpunosti izloženo, već zato što je ličnost ta koja je obuhvaćena. On koristi posebnu tehniku i prikazuje nesigurna tela koja deluju nervozno, pomalo u grču. Angularni obrisi figura su u kontrastu sa neutralnom pozadinom. Čak i kad svede autoportret na torzo, može se videti koliko malo spoljašnjost doprinosi slici. Boje su te koje unose živost i energiju i oslikavaju ličnost. U viziji humanog koja se raspada u potezima, nikad dovršenim portretima, autoportretima, radjenim kao na brzinu, odražava se jedan bes, žestina, gorčina. Neki autoportreti su toliko upečatljivi da nas ostavljaju bez daha, ako neko može samog sebe da analizira bez kompromisa, bez odstojanja, bez laži. Zapravo serija autportreta je njegova autobiografija.

Stil.

U prilog tome da je Egon Šile bio talentovani perveznjak, kako ga nazivaju kritičari, govori njegovo detinjstvo i porodično okruženje. Njegovo detinjstvo obeležio je i incestuozni odnos sa četiri godine mlađom sestrom Gerti. Egonov otac, umro je od sifilisa kada je dečaku bilo 15 godina. Brigu o mladom umetniku preuzeo je na sebe majčin rođeni brat Leopold Čihaček. Egon je prvo pohađao časove crtanja i slikanja kod umetnika Ludviga Karla Štrauha, da bi se 1906. godine upisao u Školu za umetnost i zanate u Beču. Nekoliko godina kasnije počeo je da pohađa studije slikarstva na Akademiji lepih umetnosti u Beču, ali stroga pravila, koja je nalaagao konzervativni sholastički sistem, nisu bila po ukusu mladog stvaraloca. Napustio je Akademiju veoma brzo i zajedno s nekolicinom nezadovoljnih kolega osnovao Novu umetničku grupu - Neukunstgruppe. Egon Šile je postavljen kao kanon moderne u istoriji umetnosti, tek nakon smrti. Groteskni, pornografski, pervetirani motivi u njegovom slikarstvu su postali pionirski uzor i prekretnica za umetnike u drugoj polovini XX veka.

Biografija.

Iako je Egon Šile (1890-1918) umro veoma mlad u 28 godini, njegova zaostavština obuhvata oko 300 slika i nekoliko hiljada crteža. Prvi susret s njegovim delima izaziva kod zaljubljenika u umetnost osećaj da su otkrili blago neprocenjive vrednosti. Šileovi provokativni aktovi, prikazani u ekspresionističkom maniru, imaju tajanstvenu psihološku moć i čudnovatu privlačnost. Ljudi na njegovim slikama su obnaženi i razotkriveni, ali su im pogledi prkosni, a poze izazivačke. Njihove proporcije su nezgrapne, tela su im izlomljena, a smelo kombinovane boje asociraju na bolest – i fizičku i psihičku. Ipak, čini se kao da ti ljudi posmatraju nas, a ne mi njih. Šile je svojim slikarstvom narušavao moralne konvencije društva na početku 20. veka. I njegov način života bio je nekonvencionalan, zbog čega je često izazivao gnev svoje okoline. U ranom detinjstvu pokazivao je incestuozne sklonosti prema mlađoj sestri, a kao mladić je, pod optužbom da širi pornografiju i da sablažnjava maloletnike, mesec dana proveo u zatvoru. Neobičan životni put austrijskog slikara poslužio je kao inspiracija za nekoliko romana, filmova i plesnih predstava. Bio je poznat za života po svojim skandaloznim crtežima dok njegovi poetski radovi nisu u fokusu, te je njegov lirski ekspresionizam prošao nezapaženo.

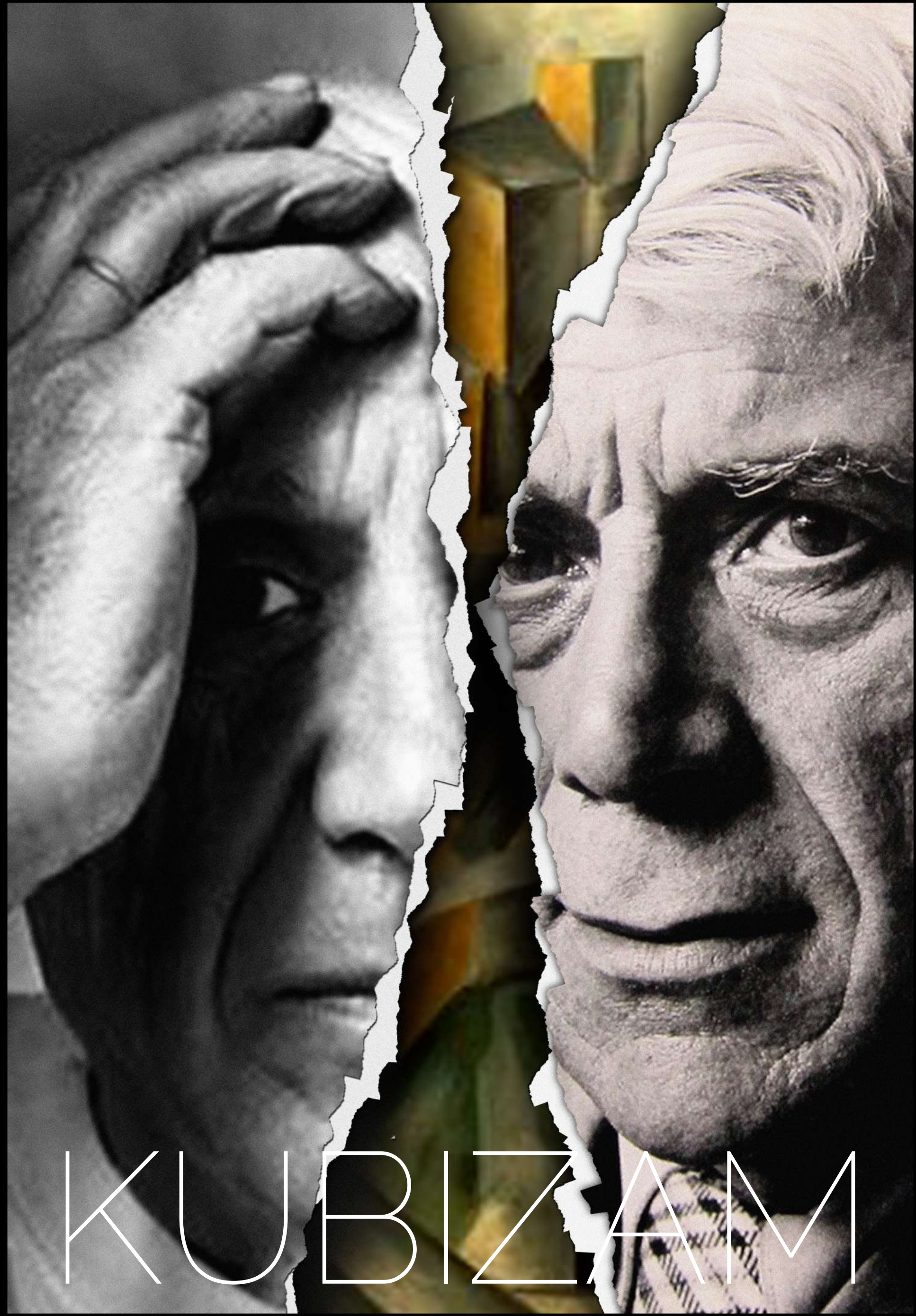
Uticao.

Šile je u ranoj stvaralačkoj fazi bio pod snažnim uticajem Gustava Klimta i Oskara Kokoške, a već oko 1910. godine počeo je da razvija sopstveni, prepoznatljiv umetnički izraz. Gustav Klimt je Šilea uveo u Bečku radionicu, čija je delatnost bila povezana sa secesijom. Na njegovim platnima dominirali su prikazi nagih, bolesno obojenih i izdefornisanih tela sa snažno izraženom seksualnom energijom. Šileove slike prvi put su bile predstavljene publici na izložbi koju su secesionisti priredili u Umetničkoj galeriji u Beču 1909., a dve godine kasnije njegovi radovi bili su prikazani i na izložbi secesionista u Minhenu. Mladi ekscentrik stvarao je dela koja su vrlo brzo postala veoma tražena i cenjena na umetničkom tržištu. Tokom 1910. nastali su Šileovi prvi portreti i pejzaži izrađeni u ekspresionističkom maniru.

Univerzitet Metropolitan,
2017

Kubizam

Lazar Vuković
Grafički dizajn

Pablo Pikaso, Maja sa lutkama 1938

Žorž Brak, Kuće na Estaku 1908

Pol Sezan, Plava vaza 1899

Početak 20. veka, u slikarstvu, nastaje novi umetnički pravac – Kubizam, koji predstavlja značajan uticaj na početak apstraktnog slikarstva. Prvi put biva predstavljen svetu u delima Pikasa i Braka, dvojice umetnika koji dele stilske sličnosti i koji su zajedno učestvovali u razvoju tog novog izraza. Kubizam doseže svoj vrhunac 1914. godine.

Ovaj pravac sastojao se od dve glavne grane: analitičkog i sintetičkog kubizma. Analitički kubizam nastaje i razvija se između 1908. i 1912. godine. Za razliku od sintetičkog kubizma, analitički kubisti "analizirali" su prirodne oblike i svodili ih na osnovne geometrijske delove na dvodimenzionalnoj ravni slike. Boja je bila gotovo nepostojeća, osim za upotrebu monohromatske šeme koja je često uključivala sivu, plavu i oker boju. Umesto naglašavanja boja, analitički kubisti su se fokusirali na oblike kao što su cilindar, sfera i konus, koji predstavljaju prirodni svet. Obojica Pablo Pikaso i Žorž Brak osvrnuli su se ka apstrakciji, ostavljajući samo dovoljno znakova stvarnog sveta kako bi pružili napetost između realnosti izvan slike i komplikovanih meditacija na vizuelnom jeziku unutar okvira, što je ilustrovano slikama "Ma Jolie" (1911) Pabla Pikasa i "The Portuguese" (1911) od Braka.

Pablo Pikaso bio je jedan od najvećih i najuticajnijih umetnika ovog pravca, a njegovo stvaralaštvo smatra se prekretnicom u umetnosti. Pikaso je još od malih nogu počeo da usvaja od oca slikarske veštine. Kada se sa porodicom preselio u Barselonu 1895. godine, Pikaso, kao četrnaestogodišnjak, upisuje Akademiju lepe umetnosti. Pikasovo umetničko stvaralaštvo odlikuje konstantno preklapanje perioda. U svom Plavom razdoblju, koji je trajao od 1901. do 1904. godine, slikao je prvenstveno siromaha. Slikama dominiraju različite nijanse plave boje koje ostavljaju melanholičan utisak na posmatrača. Dela iz ovog perioda spadaju u najpopularnija umetnička dela 20. veka, a neka od njih su "Stari gitarista", "Život", "Skroman obrok" i "Obrok slepca". Zatim je usledilo Ružičasto razdoblje, kog karakterišu svetlije boje i veći lirski izraz.

Najpoznatije delo iz ovog perioda je "Porodica akrobata", koje se danas nalazi u Umetničkom institutu u Čikagu. Ostala veoma poznata dela bila su "Gospođice iz Avinjona", "Portret Ambroaza Volara", "Mrtva priroda sa lulom" i "Violina" i "Gernika". Pikaso se nije toliko fokusirao na prirodne predmete već je koristio geometriju grafičkih slika kako bi stvorio stil koji je u suštini bio apstraktan, skoro čista apstraktna umetnost.

Pikaso nikada nije odustao od treće dimenzije, toliko je njegovo figurativno vaspitanje bilo ukorenjeno, da je jedan od glavnih stvaralaca apstraktno umetnosti nkada nije dostigao konačan cilj ovog razvoja: čistu apstraktnu umetnost. Njegov kubistički period praćen je neoklasicizmom i povratkom u tradiciju. Odatle je na njegovom priznanju i bogatstvu porasla i njegova uloga donosioca fundamentalnih promena u umetnosti.

Žorž Brak je francuski slikar i kipar koji se smatra jednim od najznačajnijih francuskih slikara i zajedno sa Pablom Pikasom postao jedna od najznačajnijih ličnosti u slikarstvu 20. veka. Ovaj umetnik imao je svojstven način prikazivanja prirodnog predmeta – tehniku fasetiranja. Između godina 1908. i 1913. počeo se javljati u njegovim delima uticaj i interes za geometrizaciju i perspektivu. Njegova najpoznatija dela bila su: "Houses at Estaque", "Man with a Guitar", "Fruit Dish and Glass", "Landscape at La Ciotat".

Dakle, kubizam se odnosi na stilove Braka i Pikasa, iako Brakov kubizam ima prepoznatljiv figurativni cilj, dok je Pikasov kubizam služio kao veza između Brakovog stila i čiste apstraktno umetnosti koja je sledila iz kubizma.

ART DECO

„Bitna karakteristika Art Decoa je ta što za razliku od Art Novua (Bečke Secesije) forme su bile nebitno da li se radi o slikarstvu, vajarstvu ili arhitekturi dosta svedenije, odnosno geometrizirane, jer sve ono što je definisalo Art Novu (Bečku Secesiju) su zapravo floralni i organski elementi koji su očišćeni samom pojavom Art Decoa, isto tako se treba spomenuti i da je taj „trend“ nastao i pod uticajem neo-kubizma. Interesantan spoj umjetničkih pravaca će na kraju formirati interesantan pokret koji se itekako odrazio na svjetsku industriju, arhitekturu i ekonomiju. Čiste i geometrizirane forme Art Decoa će se itekako odraziti na pojavu samog modernizma i internacionalnog stila polovinom 20. Vijeka. Kada vratimo kazaljku par godina prije nego što će se Art Deco pojaviti ne samo u slikarstvu, nego i u vajarstvu i modnoj industriji, možemo komotno reći da su ostali umjetnički pokreti počevši od impresionizma, ekspresionizma, kubizma i nadrealizma više bili posvećeni širem krugu (nižoj i srednjoj klasi) te da su umjetnici na taj način bili individualni“.

ART DECO

Alen Cuturic
Art Deco

Sama pojava Art Decoa koja se javila poslije međunarodne izložbe u Parizu 1925, se najviše odrazila u modnoj industriji u Francuskoj, te će se taj stil najviše odraziti na luksuzni život parižana. Ono što u izradi odječe i nakita definiše taj stil jeste upotreba skupocjenih materijala, kao što su srebro, zlato, poludragi kamen, slonovača itd. Zbog jednostavnih geometrijskih formi javlja se osjećaj i za eleganciju. Ono što je uticalo na razvoj tog stila je zapravo kolonizacija i iskopavanje artefakata i nakita na području tadašnjih Francuskih i Engleskih kolonija kao što su Egipat, Iran i Palestina.

Što se tiče Art Deco slikarstva, individualna slikarka Tamara de Lempicka, koju je obučavao neo-kubista Andre Lothe, je razvila svoj individualni stil koji je bio pod uticajem neo-kubizma i renesansnog portretiste Bronzina. Njen minimalistički pristup je zapravo predstavljao luksuz u užem krugu (višoj klasi). Možemo reći da se kod njenog slikarstva, tačnije portretiranja, budi ego kod ljudi koji su bili buržoazi i koji su živjeli luksuz u tom periodu u Parizu 30.-tih godina 20. vijeka. Npr. muški modeli na njenim slikama su odjeveni u smoking jaknama ili kaputima, te su izrazi lica dosta strožiji i idealizirani što zapravo predstavlja moć, ugled i položaj kod naručioca. Dok su recimo ženski modeli odjeveni u svilenim haljinama sa muštiklom i cigarom u ustima. Klasični primjer tih portreta su Dr. Buckard, portret bivšeg supruga Tadeusa de Lempicka, Autoportret u kojem vidi sebe kako vozi zelenog Bugatija i Žena u plavom svira gitaru.

Tamara de Lempicka
Autoportret

Aleksandar Pop i Stevan Tobolar
Zgrada Parobroda

Ikar (Komanda Vazduhoplovstva)
Zlata Markov

Komanda Vazduhoplovstva u Zemunu

Zgrada Komande vazduhoplovstva u Zemunu je sagrađena 1935. godine, prema projektu arhitekta Dragiše Brašovana, na mestu zgrada nekadašnje Vojne komande u Zemunu. Predstavlja jedno od najoriginalnijih dela arhitekta Dragiše Brašovana i značajno delo jugoslovenske moderne u periodu između dva svetska rata. Po ukupnoj zapremini, dugo vremena ova zgrada je bila jedna od najvećih u Zemunu, a i danas predstavlja jedan od najdominantnijih objekata u okviru Starog jezgra Zemuna. Građena je sa osnovom u obliku četvorougla, sa unutrašnjim dvorištem i predbaštom. Među poznatim Art Deco skulpturama koja je trenutno pod državnom zaštitom jeste Ikar na fasadi bivšeg Ministarstva vazduhoplovstva u Zemunu koju je radila vajarka Zlata Markov.

Parobrod

Zgrada današnjeg Parobroda jedna je od najznačajnijih predstavnika arhitekture beogradske moderne i art dekoa. Ona je podignuta 1925. kao jedna od prvih u duhu moderne arhitekture. Ovo višespratno zdanje, stambeno poslovni objekat sa ulazima iz obeju ulica i na samom uglu Jevremove i Kapetan-Mišine, bilo je predstavništvo Erste Donau-Dampfschiffahrts-Gesellschaft u Kraljevini SHS, čuvenog Austrijskog Dunavskog parobrodarskog društva. Sagrađena je po projektu austrijskog arhitekta Aleksandra Popa, asistenta čuvenog Petera Berensa. Planove je razradio i neznatno izmenio beogradski inženjer Stevan Tobolar.

Nadrealizam

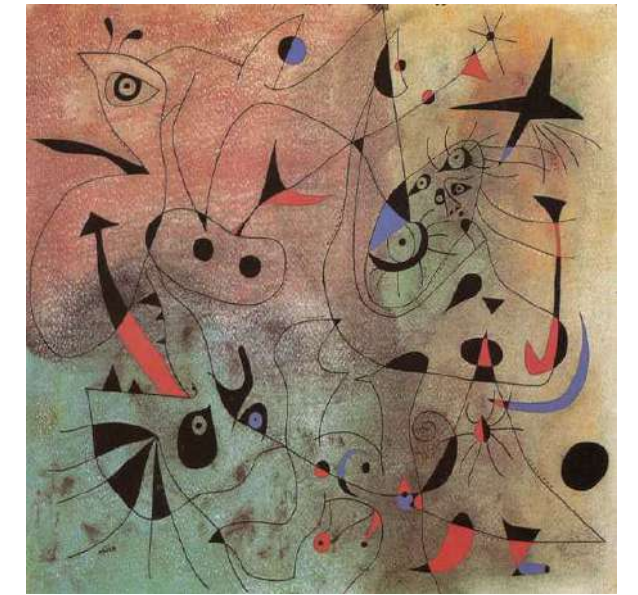
Vukan Damjanović
Grafički Dizajn

Salvador Dalí
Soft Construction with Boiled Beans
(Premonition of Civil War), 1936

Rene Magritte, Personal Values, 1952

Joan Miró, Constellation
The Morning Star, 1940

Pre svega, na početku ću definisati sam predmet rada, kako bi stvorio preduslove za definisanje cilja. Dakle, na samom početku izlaganja problematike prvo ću se osvrnuti na samu definiciju pojma nadrealizma. Definicija nadrealističkog umetničkog pokreta data je neposredno i jednoznačno, a sam redosled izlaganja karakteristika podložan je određenoj hijerarhiji, kako bi se sam problem bolje sistematizovao i videla jasna logika u načelu izlaganja.

Naglašavam, pre svega, nadrealističku povezanost sa naučno-medicinskim dostignućima Frojdove psihoanalize kao društvene teorije u modernom dobu, jer se nadrealizam kao umetnički pokret temelji na dostignućima psihoanalitičke teorije.

Nadrealizam kao izraz modernosti se sagledava kao primer primenjenosti Frojdove psihoanalize na stvaranje umetničkog dela kroz četiri osnovna aspekta: (1) sa aspekta automatnog slikanja, crtanja i pisanja poezije zasnovanih na svesno nekontrolisanom načinu izražavanja, (2) sa aspekta nadrealističke opsesije fetišima kao odraz odnosa subjekta i objekta, (3) sa aspekta nadrealističkog načina života zasnovanog na narcističkom načinu ponašanja (4) sa aspekta pokušaja doslednog, mimetičkog prikazivanja sna i fantastičnih i fantazmatičkih predela i situacija.

Svođenjem analize samo na nekolicinu uzoraka, a ne na više konkretnih primera htelo se izbeći ekstenzivnost prikaza i analize, a time i verovatna ponavljanja, jer smatram da tema kojom se bavim to u velikoj meri dopušta. U radu želim da pokažem da nadrealistički umetnički pokret i njegova prateća forma (umetničko-likovna, životna, ideološka, političko-revolucionarna), kao i nadrealističko stanje duha – ili, bolje rečeno, nadrealističko ponašanje – večno. I to kad ga shvatimo kao izvjesnu sklonost, ne ka prevazilaženju stvarnosti, nego ka njenom produbljivanju, ka sve jasnijem, a istovremeno i sve strastvenijem sticanju svesti o osvetljaju sveta.

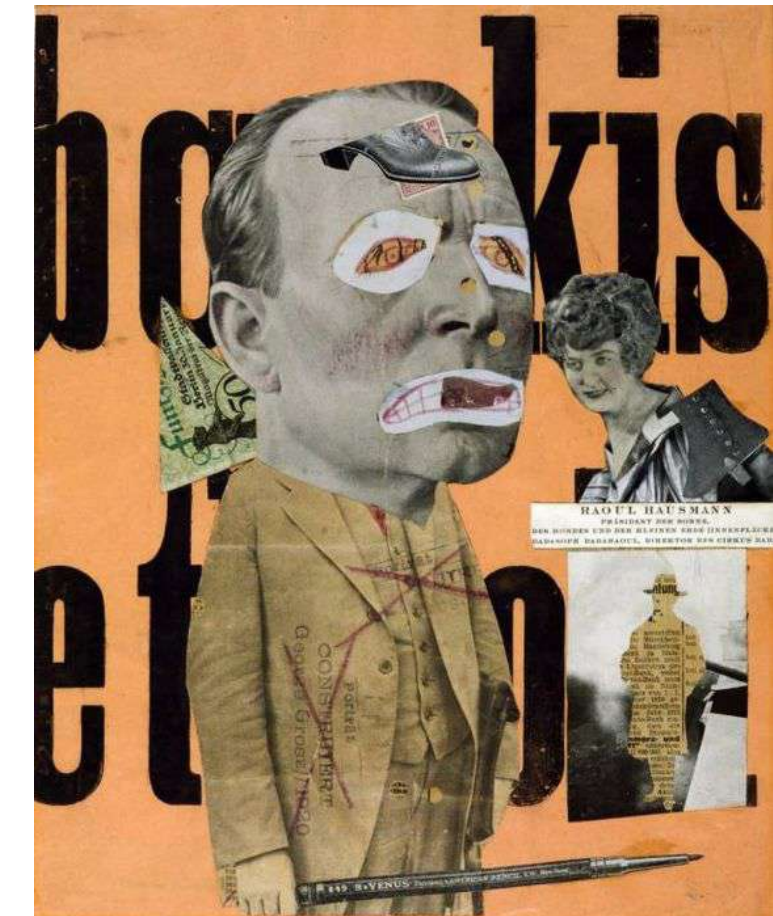
Međutim, na osnovu posmatranja kroz širi format i referentni okvir, zaključujemo da zamisao o stvaranju novog sveta putem izmene i proširenje do tada postojećeg kroz ideje koje nadrealizam sprovodi i uvodi, zapravo predstavljaju iskorak ispred realnih mogućnosti društva, odnosno, da je reallizovano daleko od potpunog preobražaja života koji je, na početku, bio proglašen ciljem nadrealističkog pokreta od strane njegovog osnivača i vođe, Andre Bretona.

U radu će tema biti sagledana kroz prizmu analize niza likovnih umetničkih dela (slika, fotografija, skulptura...). Analizom likovnih dela, tj. analizom sistematičnosti i koncepta nadrealizma ispitana je autentičnost ovog poslednjeg u nizu velikog avangardnog umetničkog pokreta i njegov uticaj na novi način gledanja na svet uopšte i njegove kritike društva u modernom istorijskom dobu.

Zene Dadaisti

Teodora Paunovic 2340
Modni Dizajn

Sophie Taeuber-Arp, Hannah Hoch i Elsa von Freitag-Loringhoven su tri žene koje su bile vodeće umetnice avantgardnog Dada pokreta: pokret koji je u istoriji bio daleko više povezan sa svojim izuzetnim muškim protagonistima. Uprkos svojoj nejasnosti u odnosu na imena domaćinstva kao što su Duchamp i Man Rai, ove tri žene su značajno doprinele Dadi kroz umetničke radove napravljene u dizajno raznovrsnom nizu različitih medija, uključujući kolaž, scenski dizajn, tekstil i pronađenu skulpturu objekta. Njihove prakse čak uključuju rane primere performansne umetnosti koje se ipak pojavljuju izuzetno sveže, uprkos tome što su stari skoro stoleći.

Hannah Höch

“Želim da razlabavam čvrste granice koje mi, arogantna ljudska bića, postavljamo između sebe i dostupnog sveta. Slikama pokušavam da to učinim evidentnim, opipljivim. Želim da pokažem da malo može biti veliko a veliko malo, u pitanju je samo pozicija sa koje prosuđujemo, tako da svaki koncept gubi na vrednosti i naši gestovi gube značaj. Takođe želim da pokažem da postoje milioni drugih opravdanih tačaka gledišta osim tvoje i moje. Danas prikazujem svet iz perspektive mrava, sutra možda onako kako ga vidi mesec, a potom razne druge životinje. Ja sam ljudsko biće, ali na osnovu svoje ograničene mašte ja mogu biti most!”
Ovako je 1929-te godine pisala Hana Hoh (Hannah Höch, 1889-1978), jedna od centralnih figura berlinskog dada pokreta, umetnica zaslužna za ključni razvoj kolaža i fotomontaže dvadesetog veka.

Emmi Hennings

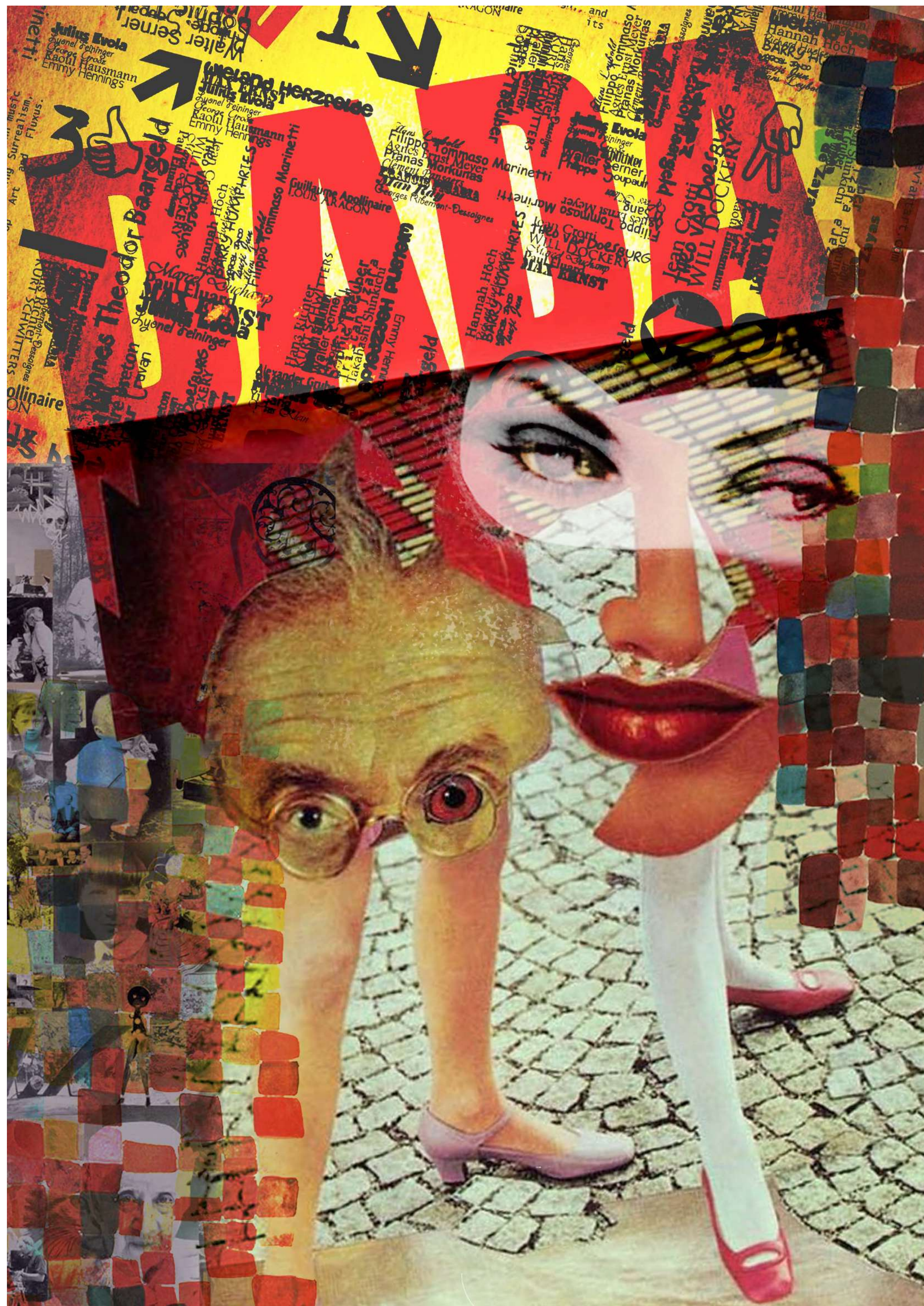
Časovnica u noćnom klubu u Cirihi, Cabaret Voltaire (sustanovljena od strane njenog supruga, vodećeg Dadaista Hugo Ball) i Galerie Dada - gdje je pevala, recitirala svoja pisana dela, plesala i izvodila s lutkama - Emmi Hennings objavljuje poeziju u anarhističkim publikacijama mnogo pre dana Dada. Poet, profesor i izvođač umetnosti Cristal Hoffman piše fascinantnu istoriju o Hennings-u, koji ostaje u velikoj meri odsutan iz biblioteke Dada:

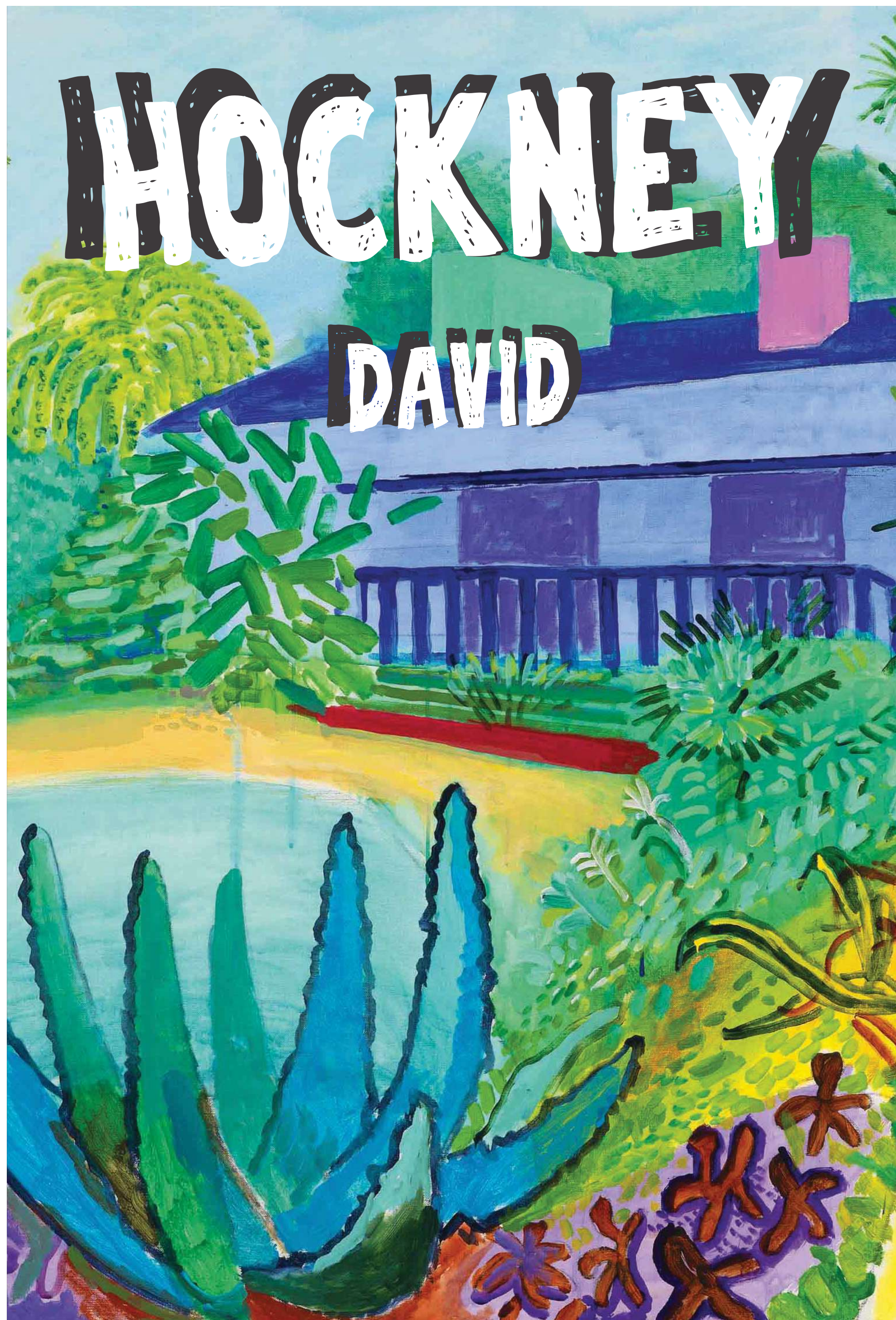
Hennings je željela zadržati iz istorije najveći deo stvaralaštva nastalog tokom svoje dugogodišnje karijere kao članica unutarnjih krugova u Minhenu i Cirihi, jer bi, nažalost, otkrio dugu karijeru kao zavisnik od morfija, prostitutka i hustler, koji je često promovisala slobodnu ljubav, anarhiju i društvenu revoluciju, a nekoliko puta je proveo nekoliko zatvora u zatvoru, makar jednom za falsifikovanje pasoša za nacrt dokgersa. Iz tog razloga, čini se da je Emmi Hennings pozdravila individualnu umetničku anonimnost u korist postojanja fusnote u karijeri Hugo Ball-a.

Elsa von Freitag-Loringhoven

Bila je ljudski kolaž. Provokativni pesnik i hrabar umjetnik, Von Freitag-Loringhoven koristio bi svoje telo kao sredstvo za izražavanje. Ona bi pretvorila bilo koji posuđe u komad odeće ili hodao goli kroz ulice Greenwich Village. Jednom je napravila predstavu sa Man Rai i Marcelom Duchampom, u kojoj je obrijala svoju složenu kosu i nakon toga se šetala niz ulice Njujorka, gola, u pratnji njenog dadaista prijatelja
Elsa von Freitag-Loringhoven, baronica kao što je bila poznata, postala je živa legenda u boemskoj enklavi u Greenwich Village-u u Nev Lorku, u godinama pre i posle Prvog svetskog rata. Prozokater i esencijalni katalizator za njujorškog rastućeg pokreta Dada, Baronica je obrisala granice konvencionalnih normi ženstva i ženstvenosti i uveličala pojmove onoga što se smatra umetnošću.

Univerzitet Metropolitani,
2017

David Hockney

Milena Stefanović
Grafički dizajn

David Hockney je rođen 9. jula 1937. godine u Bradfordu, Britanija. Predstavlja veoma važnog učesnika Pop art pokreta 1960-ih godina i smatra se jednim od najuticajnijih britanskih umetnika 20. veka. Na njega je snažno uticala sinestezija (neurološki fenomen zbog koga se određene boje povezuju sa muzikom) i njegova homoseksualnost. David je rođen u Engleskoj za vreme Drugog svetskog rata. Tokom studija upoznaje razne umetnike kao što su Norman Stevens, David Oxtoby, John Locker (koji su bili njegovi profesori) i kolegu R. B. Kitaja. Za to vreme njegova dela su bila izabrana za izložbu "Mladih savremenika" (New Contemporaries) zajedno sa Peter Blake-om što je značilo dolazak Pop arta. Iako je bio povezan sa ovim pokretom, njegova ranija dela su više težila ka ekspresionizmu. Kada su mu rekli da ne može da diplomira 1962. David je napravio skicu "Diplome" u znak protesta i nije napisao esej potreban za ispit uz objašnjenje da ga treba proceniti sključivo na osnovu svojih slika. Kada su prepoznali njegov talenat i reputaciju koja je rasla, promenili su pravila oko eseja i David je diplomirao. Posećivajući Kaliforniju, gde će kasnije živeti, inspirisala ga je da napravi seriju slika sa bazenima sa živopisnim akrilnim bojama. Pošto je bio otvoreno gej, za razliku od Andy Warhola koji mu je bio prijatelj, David je otvoreno istarživao gej "ljubav" u svojim portretima. Pratio je razne printove, portrete prijatelja i bio je scenski dizajner. Radio je za velika pozorišta kao što su Royal Court Theatre, Glyndebourne, La Scala and the Metropolitan Opera. Rođen sa sinestezijom, što ne utiče na njegova dela, pomaže mu kod režiranja opere. Odslušao deo muzike i tako dizajnira scenu. Hockney je crtao dosta portreta u kojima su se nalazili njegovi prijatelji, poznanici, roditelji, ljubavnici, modni dizajneri... Kada je došao u Kaliforniju prešao je sa ulja na akrilne boje radi ravnine u slikama. 1980- te David počinje sa reprodukcijom foto kolaža, The "joiners". Pošto su njegove slike uslikane iz različitih uglova i različitim vremenskom periodu, njegovi radovi počinju da podsećaju na Kubizam, što je Hockneyu bio glavni cilj. Neke slike su portreti a neke pejzaži.

Rođen sa sinestezijom, što ne utiče na njegova dela, pomaže mu kod režiranja opere. Odslušao deo muzike i tako dizajnira scenu. Hockney je crtao dosta portreta u kojima su se nalazili njegovi prijatelji, poznanici, roditelji, ljubavnici, modni dizajneri... Kada je došao u Kaliforniju prešao je sa ulja na akrilne boje radi ravnine u slikama. 1980- te David počinje sa reprodukcijom foto kolaža, The "joiners". Pošto su njegove slike uslikane iz različitih uglova i različitim vremenskom periodu, njegovi radovi počinju da podsećaju na Kubizam, što je Hockneyu bio glavni cilj. Neke slike su portreti a neke pejzaži. Radeći na njima počeo je da studira pokret. Za razliku od njegovih ranijih slika, kolaži su davali utisak pokreta. Stvaranje "joiners"-a nastalo je sasvim slučajno. Krajem '60-tih primetio je da počinju da se koriste fotoaparati sa širokim uglom objektivu, što se njemu nije sviđalo pošto su slike izgledale malo iskrivljeno. Dok je radio na slikanju dnevne sobe i terase u Los Angelesu slikao je dnevnu sobu Polaroidom i zalepio ih ne nameravajući da stvore kompoziciju. Tada je shvatio da je stvorio "narativ" i da je gledaoca preneo u dnevnu sobu. Neko vreme se bavio fotografisanjem ali ga je frustrirala činjenica na ograničenje fotografija. Ubrzo se vratio na slikanje. U decembru 1985. od njega je traženo da dizajnira naslovnu stranu magazina "Vogue". Istog meseca, iste godine počeo je da koristi Quantel Paintbox, kompjuterski program koji je omogućavao da se crta direktno po ekranu. To je snimio BBC što je uzburkalo i ostale umetnike. Njegov rad je iskoristila britanska telekom kompanija kao naslovnu stranu kampanje. Od 2009. godine sada David je naslikao preko 1000 slika kao što su portreti, mrtva priroda i pejzaži na svom iPodu ili iPadu koristeći brush-eve. 2016. je izdao svoju knjigu koja vredi 1.750 funti i koja je teška oko 31 kilogram. Na tom sajmu knjiga držao je otvarajući govor novinarima. Trenutno živi u Kaliforniji.

Alfred Hitchcock

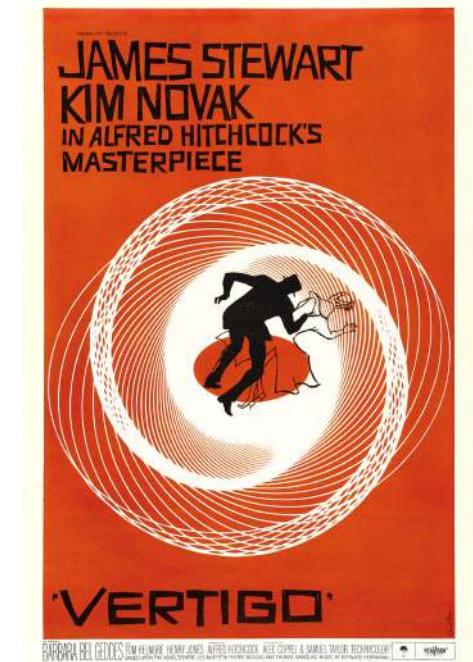
Aleksandar Knežević 2726
Grafički dizajn

Film: Psycho, 1960.

Film: Rope, 1948.

Film: Vertigo, 1958.

Alfred Hitchcock je bio engleski filmski reditelj i producent koji je svojim filmovima obeležio novi pravac po imenu "Hičkokian" i čiji se filmovi gledaju i analiziraju i dan danas. Poznat kao i majstor neizvesnosti, Alfred Hitchcock se služio nemačkim ekspresionizmom kako bi dočarao tenziju u svojim filmovima i dao akcenat na najbitnije stvari.

Hitchcock je odrastao u Velikoj Britaniji u Essex-u kao najmladje dete Wiliijama i Eme Džejn Hitchcock sa bratom Wiliijam John i sestrom Ellen Kathleen. Kao mlad, imao je dosta problema oko ljudi jer je bio gojazan, što je uticalo na njegov život kasnije i postao jedan od faktora njegovog identiteta. Kao dete, bio je jako nemiran pa je njegov otac imao običaj da ga pošalje u policijsku stanicu sa natpisom "Bio sam nevaljao, zatvorite me u ćeliju pet minuta." što je prouzrokovalo njegov iracionalni strah od policije iako nikada nije imao loša iskustva sa njima.

Prvi počeci njegovog pisanja javljaju se dok je radio za "The Henley Telegraph". Tamo je pisao kratke novinarske clanke i tu se prvi put vidi kako njegov um razmišlja kada je u pitanju neizvesnost i strah. Nakon nekog vremena postao je jedan od glavnih doprinosioca. U jednoj od priča koje je izbacio, glavnu ulogu žene koju je opisao i njeni maniri i izgled su se podudarale sa njegovom budućom ženom koju tada još nije ni upoznao.

Hitchcock je svoju filmsu karijeru započeo sa dvadeset godina kao dizajner kartica za naslov. Nakon što je vlasnik firme u kojoj je on radio napustio biznis, Hitchcocka je zaposlila druga firma i dala mu je priliku da nastavi sa poslom. Put od dizajnera do filmskog redilja je trajao pet godina. Za to vreme on je radio više poslova na setu. Bio je čudna kombinacija scenariste, umetničkog direktora i pomoćnik direktora. Znanje koje je tu stekao je jako uticalo na njegove filmove jer je uspeo da pokupi razne tehnike koje su se koristile kako bi dočarao svoje filmove. Glavni uticaj je bio nemački ekspresionizam. Koristio je jake kontraste kako bi dočarao strah, odvojenost i samoću, emocije kroz koje su njegovi likovi prolazili.

Mnogi kritičari tvrde da je ovaj film takodje bio i prvi koji je započeo njegov pravac i film koji sadrži sve elemente koje će Hitchcock nakon koristiti u svakom njegovom filmu i postati glavni deo njegovog identiteta. Ovaj film je dao podlogu njegovoj karijeri kao filmski reditelj i takodje ga upoznao sa njegovom budućom ženom Alma Reville. Njegova žena je postala jedna od najbližih saradnika, ali njene ideje su ostale kao tajna jer nikada nije htela da priča o tome.

1958. nastaje Hitchcock-ov film "Vertigo", za koji mnogi kažu da je klasika danas, ali tada kritičari nisu bili oduševljeni i jako je loše zaradio na njemu. Ovaj film je prvi put koristio novu tehniku snimanja poi menu "dolly zoom". Nakon filma "Vertigo", Hitchcock pravi još tri filma za koja se danas kažu da su jedni od najboljih filmova ikada. To su bili filmovi "North by Northwest", "Psycho" i "The Birds". U ovim filmovima postoji dosta simbolike vezane za ptice i likove. Konkretno u filmu "Psycho" kada lik pokazuje nameru da ubije nekog u pozadini se vidi preparirana ptica grabljivica, dok u scenama gde je smiren stoje pitome što dublje vezuje gledaoca i ako bilo ko primeti, može da nasluti kojim tokom se film kreće.

Za Hitchcock-a se kaže da je pomerio granice tadašnje cenzure u filmovima i često koristio pametna rešenja i izgovore kako bi mogao da progura film bez ikakve dorade. Imao je jasnu viziju kada je pisao scenarijo, govoreći kako on sve scene ima već smišljene u glavi koje samo prebaci na papir. To je bilo do te mere da nije ni morao da gleda scenario dok se snima neka scena, jer ga je znao po srcu, kako on kaže "Kao što dirigent može da diriguje bez gledanja u note, jer poznaje muziku."

Hitchcock umire 29. aprila, 1980. godine u svojoj kući u Americi. Zahtevao je da bude kremiran i njegovi ostaci posuti po tihom okeanu. On će ostati zapamćen kao jedan od najboljih filmskih režisera i pionira horror filmova koji i dan danas ulivaju strah publici.

ALFRED HITCHCOCK

Andrej Tarkovski

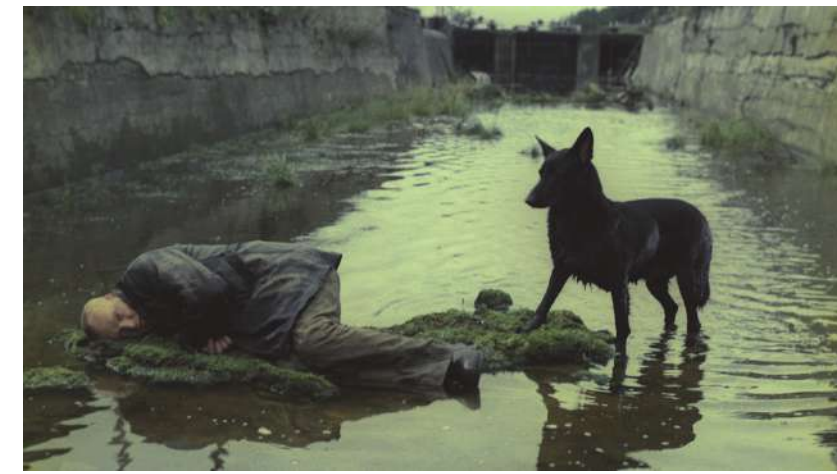
Bogdan Brudar
Dizajn interaktivnih medija

Ivanovo detinjstvo (1962)

Nostalgija (1983)

Stalker (1979)

Žrtva (1986)

Na pitanje ko je bio Andrej Arsenijevič Tarkovski, nije dovoljno kratko odgovoriti. Pored toga što je bio jedan od najboljih filmskih reditelja svih vremena, bio je vizionar i znatno prođuhovljen čovek. Portfolio mu jeste skroman, ali zato bez ijedne mrlje; jedan od retkih koji iza sebe nije ostavio loše delo u svetu filma, premda i šire.

Život započinje četvrtog aprila 1932. godine u malom mestu unutar Ivanovske oblasti, nekoliko stotina kilometara severoistočno od Moskve. Rođen je u veoma uglednoj porodici od oca Arsenija Tarkovskog i majke Marije Višnjakove. Otac mu je bio jako cenjen i jedan od najkrucijalnih sovjetskih pesnika, dok mu je majka bila profesor književnosti. Od oba roditelja preci su mu bili deo plemstva, sa očeve poljskog, a sa majčine ruskog. Detinjstvo mu nije bilo najsrećnije, otac ih je napustio dok je Andrej imao nepunih 5 godina kako bi se kasnije dobrovoljno pridružio vojsci, uzimajući u obzir da je tada bio Drugi svetski rat. Iako je bio popularan u društvu druge dece, nije bio najsajniji učenik. Pre nego što je upisao filmsku školu, oprobao se u učenju dve potpuno različite delatnosti – pokušao je učiti arapski jezik i kratko je bio na metalurškom fakultetu. Ideju da studira režiju i film je dobio kada je sa metalurškim fakultetom obilazio ruske tajge.

1954. godine upisuje Institut za kinematografiju „S.A. Gersimov“ u Moskvi pod mentorstvom čuvenog filmskog reditelja Mihajla Roma. Na studijama ujedino i upoznaje svoju buduću ženu, Irmu Rauš. Zahvaljujući reformama koje je Nikita Hruščov tada sproveo, studentima su postale dostupne, knjige i umetnosti poput, filma, slikarstva i muzike sa zapada. Uz pomoć uticaja drugih kultura, pogotovu japanske i najvećih svetskih kinematografskih dela reditelja poput Bergmana, Kurosave, Bunjuela i drugih; Tarkovski je počeo da gradi svoj unikatni stil. Već 1956. godine režira svoj prvi kratki studentski film „Ubice“ po delu čuvenog pisca Ernesta Hemingveja i samim tim privlači pažnju drugih profesora poput Grigorija Čuhraja i dobija ogromnu podršku i ohrabrenje da razvija svoj stil. Zajedno sa Andrejem Končolovskim, koji će isto vremenom postati uspešan filmski reditelj i scenarista, pravi i završava diplomski film „Valjak

i violina“ 1961. godine koji će obojici otvoriti put ka uspešnim karijerama. Naime film je prodat Mosfilmu, jednoj od najstarijih i najvećih svetskih filmskih produkcijskih kuća i Tarkovskom će doneti nagradu za najbolji studentski film na Festivalu studentskog filma u Njujorku.

Andrej Tarkovski nam je ostavio umetničko bogatstvo vredno najvrednijeg blaga. Sovjetski Savez koji je toliko bio protiv njegovog rada, priznao ga je kao umetnika nadprirodnih razmera; njegov rad proglasio za kulturnu baštinu svega nekoliko meseci pre smrti i to zahvaljujući njegovom ugledu i velikim pečatom koji je ostavio na svetskoj filmskoj sceni, uključujući i brojne nagrade koje je osvojio. Britanska akademija filmske i televizijske umetnosti proglašava 1986. „Žrtvu“ za najboljim stranim filmom, dok 1990. nakon smrti, dodeljena mu je Lenjinova nagrada za životno delo – najveća čast koju je sovjetska vlada mogla ukazati nekom od državljana. Iza sebe ima nekoliko knjiga, kao i knjige koje su pisane o njemu. Jedne od najupečatljivijih su „Vajanje u vremenu“ (1986.) koja govori o introspektivnom viđenju svrhe filma kao i o filozofiji izrade filma; „Vreme u vremenu“ (1991.) – njegovi dnevni od 1970. godine pa sve do smrti koje je sakupio Andrej Tarkovski mlađi i „Trenutno svetlo“ (prvi put izdato 1991.) – zbirka od preko 60 polaroida koje je Tarkovski napravio tokom svoje karijere.

Bio je veliki protivnik komercijalnog filma, zalagao se da film pre svega treba da bude umetnost, jer svaka umetnost je intelektualna svojina i film treba da bude nešto sa porukom, nešto više od same senzacije i zabave. Mnogi kritičari kao i filmski reditelji, premda i drugi ljudi koji razmišljaju dublje o suštini svega, imaju samo divljenje prema radu ovog nesvakidašnjeg filmskog reditelja. Baš zbog ovakve filozofije i pristupa filma, filmovi Andreja Tarkovskog će ostati upamćen i cenjen dokle god ovo naše čovečanstvo bude postojalo. Zbog svoje vizije i autentičnog stila, večnost deli sa najvećim dobročiniteljima u sferi umetnosti za našu kulturu i istoriju, a i šire. Svako ko voli film, mora da pozna i ceni rad Andreja Tarkovskog.

VIDEO ART

DIMITRIJE JOVANOVIĆ
GRAFIČKI DIZAJN

Video-umetnost je umetnički oblik koji se oslanja na pokretanju slika u vizuelnom i audio mediju. Video umetnost je nastala krajem šezdesetih i ranih sedamdesetih godina prošlog veka. Ona može da ima različite oblike izražavanja, a to su: snimci koji se emituju; instalacije u galerijama ili muzejima; radovi strimovani online, distribuirani kao videotraka ili DVD; i performanse koje mogu uključiti jedan ili više televizora, prikazujući direktno ili snimljeno na sliku i zvuk.

Video-umetnost je nazvana po analognoj videotraci, koja je bila najčešće korišćena tehnologija za snimanje u ranim godinama. Sa pojavljivanjem digitalne opreme za snimanje, mnogi umetnici su počeli da istražuju digitalne tehnologije kao novi način izražavanja, a jedan od umetnika je bio Nam June Paik.

Electronic Superhighway 1995

Tv Buddha, 1974

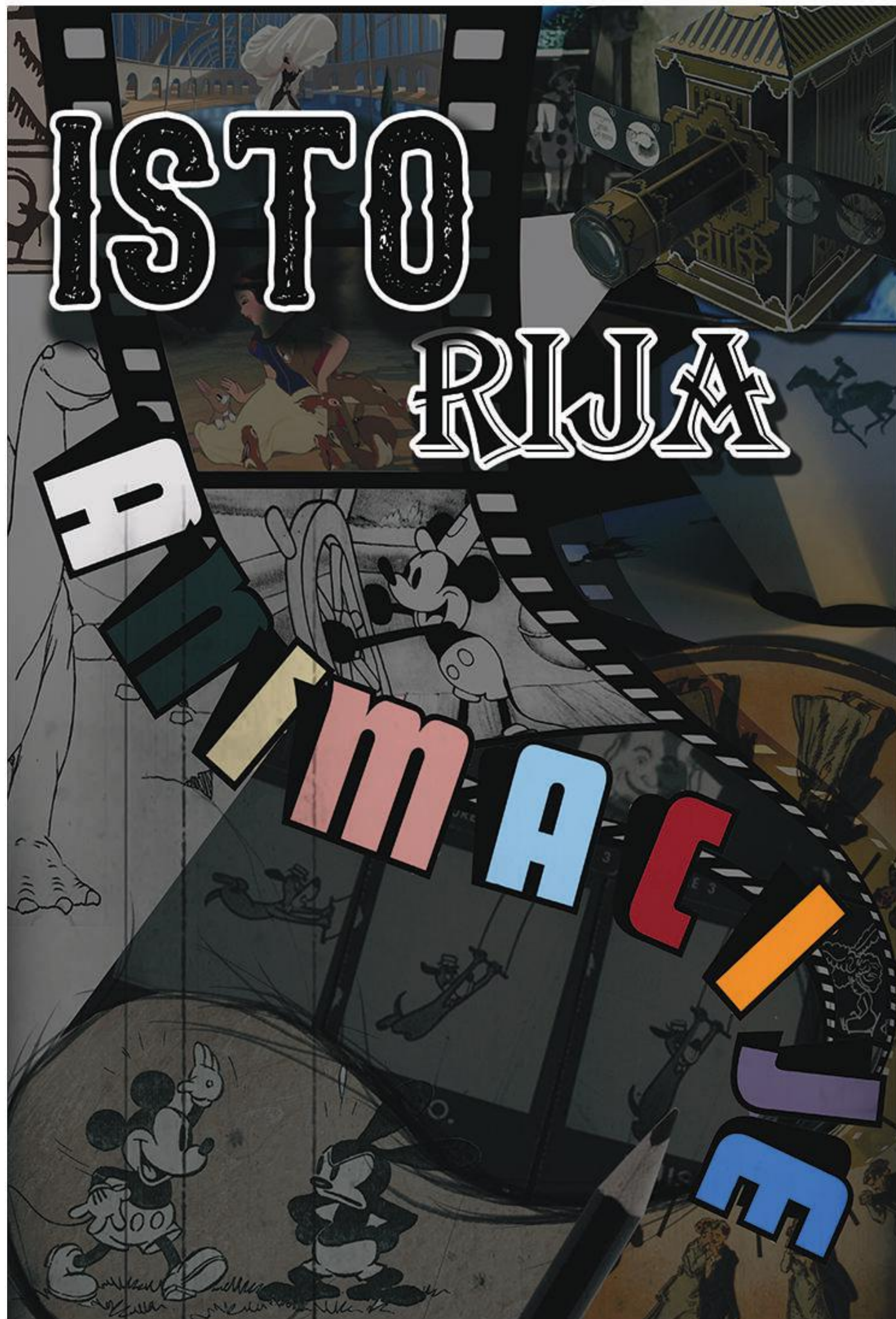

A Sony AV-3400 Portapak

Nam June Paik je bio korejsko-američki umetnik koji je studirao u Nemačkoj i koji se smatrao pionir u video umetnosti. Kao jedan od učenika i saradnika Jozefa Bojsa, zaštitnika postmoderne umetnosti, Paik je autor niza rafiniranih video izložbi. Jedna od najpoznatijih je njegova instalacija je "Tv Buddha", koji se ogleda u televizijskom ekranu. To je upečatljiva slika koja savršeno odgovara informatičkom vremenu, u kojem je opčinjenost elektronskim medijima zamenila transcendentnu duhovnost kao središte života. Nam Džun Paik je uneo niz novina u video umetnost 60-ih godina, kombinujući televizijske ekrane sa skulpturom, muzikom i performansom. Pošto je imao izvrsno obrazovanje iz oblasti muzike, estetike i filozofije, Paik je bio i član umetničkog pokreta Fluxus (Fluxus), takođe iz 60-ih godina. Debitovao je na umetničkoj sceni u Vizbadenu 1963. godine solo izložbom pod nazivom Exposition of Music- Electronic Television, na kojoj je pomoću dvanaest TV ekrana stvorio neočekivane efekte slika.

Jedna od ključnih tačaka iz istorije videa je priča o tome kako je Paik 1965. godine rešio da u njujorškoj Petoj aveniji kupi najnoviju, revolucionarnu, kameru Sony Portapak system. Nije poznato ko je sve tih dana kupovao taj popularni model, ali izgleda da je Paik sasvim sigurno od svih tadašnjih kupaca napravio najbolji posao - njegov prvi snimak bila je poseta pape Jovana Pavla Drugog Njujorku, koju je snimio kroz prozor taksija. Iste večeri, Paik je taj snimak prikazao prijateljima u kafeu Go-Go.

Nam Jun Paik je imenovan kao otac video umetnosti i zaslužan je prvom upotrebom termina "elektronski super-put" 1970-im godinama. Prepoznao je potencijal za ljude iz svih krajeva sveta da sarađuju putem medija, i znao je da će mediji potpuno transformisati naše živote. Electronic Superhighway - izgrađena je od 336 televizora, 50 DVD plejera, 1143 metara kabla i 175 metara višebojnih neonskih sijalica -je bila potvrda načina na koji su mediji definisali razumevanje jednog čoveka druge nacije.

Istorija animacije

Milica Slmonović
Dizajn interaktivnih medija

Vaza iz spaljenog grada - animacija
3200.god. p.n.e.

Praksinoskop
1877. god.

Destino
1945. - 2003. god.

U pokrajini Sistan na jugoistoku Irana se nalazi spaljen grad. To arheološko nalazište iz bronzanog doba je urbani kompleks koji je sagrađen oko 3200.god p.n.e.

Ovaj grad je značajan po tome što je tu pronađena prva animacija koja je naslikana na vazi. Na vazi se nalaze zapravo ilustracije koje idu u krug oko vaze, svaka sledeća slika ima male promene u odnosu na prethodnu. Kada bi poredjali ove slike da idu jedna posle druge jako brzo, dalo bi iluziju pokreta. Animacija pokazuje jelena kako trči ili skače. Danas se ova vaza nalazi u muzeju u Teheranu.

Magična lampa je optička sprava i ona je daleki predak današnjih projektor. Pojavljuje se u 17. veku. Iako se ova sprava zove Lampa, nema veze sa lampom, i koristi optiku i svetlost da projektuje slike sa slajdova na zid. Slajdovi su male slike koje su nacrtane ili odštampane na poluprovodnim staklenim pločicama. Ovo je omogućilo prikazivanje nekoliko frejmova za redom što je moglo da dočara kratak pokret ili da pokaže neku kratku priču (nešto slično stripu).

Taumatrop se pojavio 1825.god. To je bila jako popularna optička igračka u francuskoj i Britaniji. Sastoji se od sličice koja je povezana sa koncem, kada se zavrti da iluziju pokreta.

Zoetrop je napredna verzija fenakistoskopa. Ovu optičku spravu je izumeo Vilijam Linkoln 1866.godine. Zoetrop je sastavljen od cilindra i papirne trake sa slikama koja može da se menja. Cilindar se zavrti i iznutra sličice daju utisak kao da se pomeraju.

Francuski izumitelj Charles Reznauđ je 1877 napravio praksinoskop. Ovaj izum je vrlo sličan zoetropu ali se razlikuje po tome što cilindar bušan sa malim prozorima kroz koji može da se gleda i u centralnom delu se nalazi drugi cilindar sa ogledalima. Slike se odbijaju od ogledala i vidi se kroz prozor. Praksinoskop takođe ima traku sa crtežima što može da se menja.

Charles Reynaud (izumitelj praksinoskopa) je razvio dalje svoj izum i napravio "Theatre Optique".

1892. godine pravio je u Parizu predstave od pokretnih slika koje je prikazivao publici pomocu vlastitog uređaja praksinoskop. Praksinoskop je koristio staklene ploče sa ručno oslikanim slikama

"The Humpty Dumpty Circus" je bio kratak animirani stop-motion film iz 1898.godine. Snimali su ga Stuart Blekton i Albert Smit. Koristili su stop-motion tehniku i ovaj film je prikazivao cirkus sa životinjama i akrobatama u pokretu. Filmska traka je tokom godina, nažalost, uništena i danas je ostala samo jedna fotografija od ovog filma.

"The Enchanted Drawing" je još jedan film od Stuarda Blektona. Smatra se da je on otac američke animacije. 1900 godine je snimljen ovaj crno-beli nemi američki kratki film. Blekton nastupa ovde i crta portret čoveka čije se raspoloženje menja kroz priču. Ovaj film je služio više kao demonstraciju za filmske trikove. Kombiniuje film, animaciju i stop motion. Smatra se da je ovaj film utvrdio standardni format za snimanje filmova kasnije.

Francuska umetnica Emile Kohl je napravila 1908.god animaciju tehnikom kojom danas poznajemo kao tradicionalnu animaciju. Crtan je svaki frame na odvojenom papiru i fotografisano je kamerom. Ovaj crtani je crno beli, u negativu, prikazuje pojednostavljene ljudske figure (stick figure) i pokazuje mogućnosti animacije kroz transformacije nekih predmeta (na primer: vaza koja se pretvara u cvet ili cvet u nešto drugo)

Dinosaur Gerti (Gertie the Dinosaur) je američki crtani nemi film iz 1914.god. Pravio je Vinsor McCay. Ovde se pojavljuje prvi put dizajnirani "cartoon" lik za animaciju a ne samo jednostavne "stick" figure. Animacija pokazuje kako McCay priča sa dinosaurum i govori mu šta da radi i jaše ga. Ova animacija je imala oko 10,000 frameova.

Salvador Dali i Valt Dizni su želeli da naprave zajedno animirani film 1945.godine pod nazivom "Destino". Film koji će imati kvalitet Dizni studija ali i nadrealistički stil od Dalija. Dali je bio oduševljen idejom da svoje crteže oživi animacijom i počeo je raditi skice, storyboard i koncepte. Valt je želeo da svojim filmovima vrati malo umetničku vrednost. Nažalost zbog marketings prekinuli su produkciju ovog filma. Valt i Dali su ostali dobri prijatelji do kraja života, Dali nikad nije video svoje slike kroz animaciju. 54 godina kasnije završili su film i pustili publici 2003.godine.

ISTORIJA STOP ANIMACIJE

Istorija stop animacije

Božica Kuljiš
Dizajn interaktivnih medija

Kadar po kadar ili stop animacija je tehnika animacije koja se koristi kako bi određeni objekat izgledao kao da se sam kreće. Na engleskom se naziva i stop motion. Između svakog snimljenog kadra, objekat se pomera po malo, što stvara iluziju pokreta kada se serija kadrova prikaže kao jedna celina. Figurice od gline se najčešće koriste u kadar po kadar animaciji zbog lakoće menjanja njihovog položaja i oblika, a ova tehnika se naziva animacija glinom.

Početakom 19. stoljeća nastaju prvi jednostavni uređaji i igračke koje su prikazivale slike u pokretu. Njihovom pojavom počinje intenzivniji razvoj animacije. Prva pojava ove tehnike zabilježena je davne 1897. godine u filmu The Humpty Dumpty Circus autora J.S. Blacktona u kojemu se pomoću lutki i igračaka oživljavaju cirkus, akrobate i životinje. Francuski autor Georges Melies upotrijebio je ovu tehniku kako bi proizveo lebdeći naslov u jednom od svojih kratkih filmova.

Razlikujemo više podvrsta stop animacije, obično po vrsti materijala koji se koristi: Glinena animacija (eng. clay animation, claymation) koristi glinu, plastelin ili neki drugi sličan prilagodljiv materijal. 1983. godine danas slavni animator Jimmy Picker osvojio je Oscara za "A Sundae in New York". Zatim postoji animacija izrezivanjem (eng. cutout animation) koristi dvodimenzionalne komade materijala poput papira ili tkanine. Siluetna animacija (eng. silhouette animation) je vrsta animacije gdje se likovi dodatno osvjetljavaju pozadinskim osvjetljenjem, te su vidljivi samo kao siluete. Lutkarska animacija (eng. puppet animation) uključuje lutkarske figure koje se stavljaju u interakciju s konstruiranim okolišem. Stop animacija se koristila u ranom razdoblju kinematografije radi dočaravanja specijalnih efekti u igranim filmovima. Tadašnji pioniri bili su Ray Harryhausen i Willis O'Brien. Prve animacije datiraju još iz starijeg kamenog doba, kada su ljudi u pećinama prikazivali životinje s različitim položajima nogu pokušavajući ostvariti dojam kretanja. No, intenzivniji razvoj animacije započinje tek početkom 19. stoljeća kada nastaju prve igračke i slikovne knjige koje izazivaju iluziju pokreta. Razvojem filmske industrije bilježi se i veliki napredak animacije. Postaje prisutna u svim segmentima umjetnosti i zabave. Pojavom računala, a time i računalne animacije, pronalazi se primjena u širim područjima kao što su medicina, inženjerstvo ili vojne primjene.

Humorous Phases of Funny Faces iz 1906. godine je animacija Jamesa Stuarta Blacktona koji je prvi pravi animator i koji je predstavio koncepte tehnike stop animacije i animacije ručnih crteža. U toj animaciji čovjek je povukao dim cigarete. Puhnuo ga je u lice svojoj djevojci koja je zakolutala očima, a kroz dim cigarete u obliku prstena skočio je pas. Nakon toga zabavnu točku izveo je žongler. Blackton je ovdje koristio 3000 crteža. 1908. godine francuski umjetnik Émile Cohl napravio je animirani film Fantasmagorie koji je prikazivao jednostavne ljudske oblike u interakciji s raznim predmetima (boce, cvijeće i sl.). Spomenuta dva animirana film ostvarila su velik uspjeh i postavila temelje animiranog filma.

Jedno od najpoznatijih filmova u povijesti, King Kong, snimljen je 1933. korištenjem upravo stop animacije. Ovime započinje zlatno razdoblje stop motiona, ali i relativno novog žanra filma. 60te i 70te godine 20. stoljeća obilježene su brojnim filmskim postignućima koja su, djelomice ili u potpunosti, rađena ovom tehnikom.

Pojavom antologijskih filmova poput Star Wars, Terminator i Robocop, stop animacija je u 80ima dostigla novu razinu. Scene snimljene za te filmove tehnički su najkompleksnije, najzahtjevnije, ali i najuspješnije u postizanju iluzije stvarnih kretnji objekata.